

naša luč

1983

8

PREDALPSKO HRIBOVJE

To je najobsežnejše hribovito območje Slovenije. Na njem prevladujejo višine od 700 do 1000 metrov, le izjemoma dosežejo čez 1500 metrov. Številne doline potokov in rek so neenakomerno široke in preidejo včasih v tesne sooteske.

Slovensko predalpsko hribovje delimo v zahodno (Breginjski kot, Tolminska kotlina, Baška grapa, Idrijsko, Cerkljansko, Škofjeloško in Polhograjsko hribovje), osrednje (Ljubljansko polje, Ljubljansko barje, Bistriško polje, Sorško polje, Kranjska ravan, Radovljiska ravan) in vzhodno (Posavsko hribovje, Celjska kotlina).

Ta obalpski svet ima te-le značilnosti:

ZAHODNO HRIBOVJE — Tu je nekaj višjih vrhov (Blegoš, Porezen, Matajur). Ob prometnejših poteh se uveljavljajo kraji z manjšimi industrij-

CERKNIŠKO JEZERO je že dolgo znano po znanstvenem in kulturnem svetu in je Srednji Evropi najlaže dostopno presihajoče jezero.

Po daljšem jesenskem deževju včasih v nekaj dneh Cerkniško polje zalije, polet pa je suho in poraslo s kisljo travo. Le Zadnji kraj pod gozdnatimi strminami Javornikov ostaja stalno pod vodo in je zatočišče divjih rac, čapelj in drugih povodnih ptic.

Po jezerski kotlini teče Stržen, izginja v mnogih ponikvah in se v kraških jamah pod zemljo pretaka v Rakov Škocjan.

V jezeru živijo ščuke, linji in menki. Ob odtekanju jezera se umikajo v kotanje in požiralnike. Včasih so jih nalovili cele vozove.

(Po F. Planina: Slovenija, turistični vodnik)

skimi obrati (ob obeh Sorah, Bači, Soči). Kmetijstvo se vedno bolj usmerja k načrtnemu gojenju živine.

OSREDNJE HRIBOVJE — V Ljubljanski kotlini se križajo glavne poti. Ob tem prometnem križu se je razvila Ljubljana; ta se posebno ob vpadnicah hitro širi. V večjih krajih (Ljubljana, Radovljica, Kranj, Kamnik, Škofja Loka, Medvode, Domžale) se je močno razvila industrija zaradi izrabe gozda, vodne sile, premogovnikov v Posavju, močnega prometa in delovne sile.

VZHODNO HRIBOVJE — V Moravški in Tuhinjski dolini so skladi rjavega premoga, ki ga kopljejo v Zagorju, Trbovljah in Hrastniku (črni revir). Doline in prelazi omogočajo dobro povezavo Podonavja s Sredozemljem. Celjska kotlina ima ugodno podnebje za vinsko trto, sadje in hmelj. Ta in Savinjska dolina sta znani po kmetijstvu in industriji (Polzela, Prebold, Liboje, Žalec, Celje, Store). V Velenjski kotlini so znatni skladi lignita (šoštanjske termoelektrarne). Velenje je znano po industriji. Na vsem tem področju so številni termalni in mineralni vrelci, od njih pa zdravilišča (Dobrna, Laško, Rogaška Slatina, Topolšičica, Medijske toplice).

KRAŠKI SVET

Kraški svet vključuje predele južno od Ljubljanske kotline in zahodno od reke Temenice. Na njem se vrstijo kraške planote z vmesnimi kraškimi polji. (Cerkniško in Planinsko polje se ob obilnem dežju spremenita v jezera.) Po njih vijugajo ponikalnice. Bujni gozdovi so osnova lesni industriji. Na jugozahodu se kraške planote dvignejo na tisoč metrov (Snežnik, Javornik, Hrušica, Nanos, Trnovski gozd).

Proti severovzhodu je Kras nižji in ima malo vredno hosto (Suha krajina, Dolenjski Kras). Od kmetijstva ima tu le živinoreja neki pomen.

Vsa kraška pokrajina slovi po naravnih lepotah in posebnostih kraških pojavov (kraške jame), tako da je tudi mednarodni turizem pomemben za tukajšnje gospodarstvo.

TABORSKO JAMO je odkril župan v Ponovi vasi Josip Perme, zato se je imenovala pred zadnjo vojno Županova jama. (Ker se je Perme med vojno odločil proti revoluciji, je pač moral vstati po vojni nepoznan.)

Taborska jama leži blizu Turjaka. Sredi gozda je vhod v Ledenco, nato gre pot po jami navzgor v umetni rov, ki drži v vhodno brezno, skoz ozki rov z „orglami“, zastori in belimi stoječimi kapniki, v visoko „Veliko dvorano“ z „baldahinom“, „spomenikom“ in množico visečih kapnikov, naprej dol v Blatno dvorano s sigastimi ponvicami.

V bližini Taborske jame stoji nad cesto Šentjurski tabor, ki je med najbolj ohranjenimi tabori pri nas. Na kraju davnega gradišča stoji gotska cerkva (15. st.), okrog nje visok zid s strelnimi linami, od treh obrambnih stolpov je ohranjen eden.

(Po F. Planina: Slovenija, turistični vodnik)

PRIMORSKI SVET

Pod planoto Kras se začena zelo razgibano gričevje, ki se širi do Tržaškega zaliva.

Slovenska obala je dolga 37 km. Ob njej se živahno razvija turizem (Portorož, Lucija, Piran, Izola, Fjasa, Valdoltra, Ankaran). V Sečovljah so znane soline. Hitro rast je doživel Koper: tu je civilno in cerkveno upravno središče, pa tudi precej industrije in pristanišče. Ribolov je še vedno malo pomemben. Na rodovitnih nižinah in v gričevnatem zaledju uspeva kmetijstvo.

Vipavska dolina in Goriško polje sta znani po pridelovanju sadja, zelenjave in grozdja. Brda so posebno ugodna za gojenje vinske trte in sadja.

Pomembna je industrija v Novi Gorici, njenih obrobnihih naseljih in Ajdovščini. Zaradi bližine meje sta se tukaj razvila tudi trg in promet.

*Slika na naslovni strani:
KRJAVLJEVA KOČA na Muljavi,
zraven Jurčičeve rojstne hiše.*

Pred kratkim je izdalo koprsko Ognjišče knjigo Vinka Ošlaka **POGOVORI POD ŠOTORI**. V njej se ta slovenski mislec v prijetni obliki pogovora manjše počitniške družčine sooči z nekaterimi osnovnimi življenjskimi vprašanji (Je veseljstvo plod slučaja? Kaj je oseba? Ali Bog biva? Kaj je moralni zakon? Kaj je zakon o protislovju? Kaj je napredek? Odkod zlo? Kaj je demokracija?)

O demokraciji pravi avtor med drugim tole:

Demokracija je tak način skupnega življenja ljudi, ki v ničemer ne dela sile nad komerkoli, dokler kdo sam ne poskuša uporabiti sile ali zvijače, da bi si zagotovil kakršnokoli posebno pravico oziroma dokler ne prekrši katerega od pravičnih zakonov, ki jih je po svobodno izvoljenih predstavnikih sprejelo ljudstvo.

Skoraj vse države na svetu se proglašajo za demokratične. Dejansko pa je demokracija velika redkost. Vse države na svetu imajo predstavniške skupine, ki sprejemajo zakone in nadzirajo vlado, ali redke so izbrane tako, da bi resnično predstavljale večino prebivavstva.

Tam, kjer ne spoštujejo niti zunanje splošne volilne svobode, je sestava skupščine že vnaprej do zadnjega poslanca natančno predvidena v vrhu vladajoče in edine stranke. Seveda taka enobarna skupščina lahko zastopa le svoje gospodarje. In če skupščina ni pravilno izvoljena, tako da bi predstavljala vse ljudstvo, potem tudi od zakonov, ki jih taka skupščina sprejme, ne smemo pričakovati bogvekaj.

Nobena skupščina, nobena človeška oblast, nima pravice niti razpravljati, kaj šele odločati o tem, ali ima vsak človek, ki ni zagrešil zločina in mu to ni bilo dokazano, pravico do življenja, do osebne nedotakljivosti, do sporočanja svojih misli in čustev, do hvale ali kritike ... Noben parlament ne sme dovoliti razprave o tem, ali se vsi ljudje rodimo z enakimi pravicami in dolžnostmi ali ne, ali imamo vsi enako človeško dostojanstvo in neodvisnost ali ne.

Samo eno bitje ima pristojnost, da sprejme ali ovrže postavbo veselja, na kateri slone tudi vse človeške postave. Osnova in poroštvo demokracije je lahko le neomejeno in neskončno bitje — Bog.

Vinko Ošlak je v teh stavkih navsezadnje izrazil le prepričanje vseh naprednih ljudi. Prevedeno v naše današnje slovenske razmere to pomeni, da ima naš narod neodjemljivo pravico, da si svoje predstavnike izvoli svobodno (brez varuštva partije), da sprejmejo ti predstavniki pravične zakone in da vsem občanom zagotovijo pravico, da smejo svoje misli in čustva svobodno (= tudi proti vladajočim) tudi javno, to je po tisku, TV in radiu sporočati.

Kdaj bo naš narod spet uvrščen med napredne narode tudi glede teh pravic?

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad St. Lenart,
9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck, 9020 Celovec, Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskar-
na Družbe sv. Mohorja, 9020
Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA (v valuti zadev- ne dežele):

Anglija 5 fun.
Avstrija 130 šil.

Belgija 400 fran.
Francija 60 fran.
Italija 12.000 lir
Nemčija 20 mark
Nizozemska 20 gld.
Svedska 60 kron
Svica 19 fran.
Avstralija 9 dol.
Kanada 12 dol.
ZDA 10 dol.

Razlika v cenah je zaradi
neenake poštnine v posa-
meznih državah in različnih
deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo pover-
jeniki in uprava **NAŠE LUCI**.

PRINTED IN AUSTRIA

kajpada nas zanima, kaj je novega doma

na sploh

VELIKANSKA ŠKODA ZARADI SUŠE

Na Primorskem, predvsem v sežanski in koprski občini, je suša uničila skoraj polovico letošnjega pridelka. Samo v piranski občini so ocenili, da je zaradi pomanjkanja moče okoli 152 milijonov dinarjev škode. V hribovitih predelih okoli Kopra je uničenega 80 odstotkov pridelka. Krompirja bo za 40 odstotkov manj, paradižnika za 50 odstotkov, breskev in grozdja pa za tri-deset odstotkov. Mnoga gospodinjstva v slovenski Istri so bila brez vode v poletnih mesecih. Že zdavnaj bi morali zgraditi višinski vodovod, vendar se je vedno zataknilo pri denarju. Letos so načrtovali 90 milijonov dinarjev iz rednih prispevkov vodne skupnosti, zbrali pa ga bodo verjetno deset odstotkov manj. Vedno višje cene in delovni stroški pa sproti zmanjšujejo vrednost zbranih denarnih sredstev.

USPEH SLOVENSКИH PLAGALCEV

Na 9. sredozemskih igrah sta Kranjčana Borut in Darjan Petrič dobila dve

medalji. Borut je postal zmagovalec na 200 metrov kralj, njegov brat pa je bil tretji. Kranjska plavalca sta se doslej na domačih in tujih prvenstvih skoraj vedno uvrstila med najboljše in Sloveniji zaslužila že marsikatero zlato medaljo.

GASILSKE DESETINE TEKSTILNE INDUSTRIJE TEKMOVALE

44 desetini iz vse Slovenije se je udeležilo republiškega tekmovanja v Preboldu. Pomerile so se v štafetnem teku, v vaji s hidrantom, tridelnem napadu in v vaji s brentačo. Prvo mesto je osvojila desetina tovarne nogavic v Polzeli. S tem tekmovanjem so proslavili tudi 110-letnico domačega gasilskega društva tekstilne tovarne v Preboldu. V okviru tega praznovanja in tekmovanja je bilo tudi posvetovanje gasilskih strokovnjakov iz vse Slovenije o požarni varnosti v podjetjih.

ZBIRATELJI PLASTIČNIH ODPADKOV PRIHRANILI INDUSTRIJI ŠTIRI MILIJONE

Na Slovenskem so zbrali okoli 1200 ton tovrstnih odpadkov. Podjetja Plastik iz Kanala, Plastenka iz Radomelj in Surovina-Regeneracija iz Maribora

so iz odpadnih zabojev za sadje in steklenice, veder, plastičnih avtomobilskih delov, embalaže za barve in kemikalije ter vrečk pridobili polietilen, ki so ga zopet uporabili kot surovino za izdelavo plastičnih izdelkov. S tem so prihranili okoli štiri milijone nemških mark, ki bi jih sicer morali izdati za uvoz surovine.

USPEŠNA SEZONA SLOVENSKEGA RADIJSKEGA ORKESTRA

Letošnjo sezono je radijski orkester RTV Ljubljana zaključil z zelo uspelim nastopom na dubrovniških poletnih igrah. Letos so bili radijski simfoniki na turneji po Združenih državah Amerike in Kanadi, kjer so nastopili na 24 koncertih. Veliko pohval so želi tudi na turneji po Nemčiji in Švici. Nastopili so tudi na Jugoslovanski glasbeni tribuni v Opatiji. Koncerte so snemali tudi na plošče, ki so prišle na trg v začetku septembra. V prihodnji sezoni je radijski orkester razpisal abonma za osem koncertov, v katerih bodo prevladovali avtorski večeri. Nastopili bodo tudi v evropski radijski oddaji „Spoznavajmo nova imena“. Orkester je v pretekli sezoni vodil dirigent Anton Nanut.

CELJE, mesto ob zavoju Savinje. V srednjem veku je bilo sedež mo-gočnih celjskih grofov, sedaj pa je živahno kulturno, cerkveno, indu-strijsko, trgovsko in turistično središče.

MEDNARODNI VINOGRADNIŠKO-VINARSKI SEJEM „VINO 83“

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani so 29. avgusta odprli vinski sejem Vino 83, največjo tovrstno prireditel v Evropi. Letošnji sejem je že 29. po vrsti. Udeležilo se ga je 580 razstavljalcev iz 24 držav. Kot je v otvoritvenem govoru povedal Mihail Šefer z jugoslovanske gospodarske zbornice, je namen sejma spremljati domače in tuje dosežke v pridelavi vin in drugih alkoholnih in brezalkoholnih pijač. Strokovna komisija je ocenila vzorce poslanih vin. Jugoslovanska se niso kaj dobro odrezala. Med 354 vzorci vin je bilo le šestnajst takih, ki so dobila zlato medaljo, naslova šampion za najkvalitetnejše vino pa ni do-bilo nobeno naše vino. Veliko bolje so se odrezala avstrijska vina. Od 334 vin je komisija podelila stotim zlata odličja.

od tu in tam

BORL

„Haloška transverzala“, ki so jo slovesno otvorili ptujski planinci, se začne pri Borlu in se potem vije preko Haloz do 883 metrov visoke Donačke gore. S to otvoritvijo so tukajšnji planinci proslavili 30-letnico planinskega društva. Pot je dobro markirana, prehodi pa jo je mogoče v treh dneh. Na kontrolnih točkah so namestili žige. Za prehojeno pot dobi vsak planinec spominsko značko.

BOVEC

Iskrino podjetje Soča je zgradilo nov industrijski obrat. Tovarna ima 500 kvadratnih metrov površine, zaposlovala pa bo trideset delavcev. V tem obratu bodo sestavljali dve vrsti dinam za kolesa in vžigalne kable. Povpraševanje po teh proizvodih se je skokovito povečalo, odkar je zaradi pomanjkanja bencina marsikateri avtomobilist presedlal na kolo.

CELJE

Septembra je celjska cinkarna praznovala 110-letnico obstoja. Danes zaposluje podjetje 2322 delavcev. Ob tem visokem jubileju se podjetje lahko pohvali s pomembnimi gospodarskimi dosežki. Tudi izvoz niso zanemarili. Na

zahodno tržišče se je izvoz v primerjavi z lanskim letom povečal za trideset odstotkov in dosegel 4,6 milijona dolarjev. Podjetje je zelo odvisno od uvoza surovin, predvsem cinka in žvepla. Lani so odprli tovarno kisline in novo valjarno cinkove pločevine.

ČATEŽ OB SAVI

Krajevni praznik, ki naj bi domačine spominjal na povratek izgnancev iz nemških taborišč, je bil tudi letos praznovan s številnimi delovnimi dosežki. Tako je gasilsko društvo Čerina na ta dan slovesno prevzelo gasilsko vozilo. Na Malem Cirkniku je lovsko društvo odprlo obnovljeno lovsko kočo, ki je odprta tudi številnim izletnikom. Na slovesni občinski seji pa so spregovorili o možnostih razvoja turizma in kmetijstva.

KOSTANJEVICA OB KRKI

V kostanjeviškem gradu so odprli stalno razstavo del slovenskega slikarja Zorana Didka. O umetnikovem delu in njegovi življenjski poti pa je na otvoritvi govoril slikarjev rojak, umetnostni zgodovinar Janez Mesesnel. S to razstavo se je v tem kraju začela bogata kulturna jesen. Že konec septembra so odprli sedmi grafični bienale jugoslovanskih otrok, ki mu je sledila razstava del Franceta Kralja.

LENDAVA

Obsežne in temeljite znanstvene raziskave zemeljskih plasti so pokazale, da se v lendavskem kotu nahajajo tri sto metrov debele plasti kakovostnega premoga. Z rudarskimi deli naj bi začeli že drugo leto. Strokovnjaki računajo s petdesetletnim izkoriščanjem premogovnih zalog, ki so po kalorični vrednosti boljše od ostalih vrst premoga v Sloveniji.

LIPICA

Zanimanje za lipiško kobilarno se je letos zelo povečalo. Našteli so pet odstotkov več obiskovalcev kot v enakem obdobju lani. Zelo dobro obiskovane so bile tudi predstave dresurnega jahanja, kjer so našteli kar deset odstotkov več ljudi. Za četrtno večje je bilo število tistih, ki so se odločili za jahalno šolo. Le hotel je bil slabše obiskovan. Izostali so namreč tisti „turisti“, ki so se do pred enim letom ustavljali v tem kraju ob italijanski meji. Lipiški jahači so letos dosegli lepe uspehe na mednarodnih turnirjih.

LJUBLJANA

Narodni muzej je v sprejemni dvorani Cankarjevega doma pripravil izredno zanimivo in bogato razstavo „Kelti in njihovi sodobniki na ozemlju Jugo-

(dalje na strani 9)

Gost sedi na terasi v znani beograjski gostilni Dva jelena in večerja. Ker je hladno, plača večerjo in se preseli v gostilno, da bi spil še kozarček. Natakara pa mu noče postreči; pogoji je večerja. Gost zaman skuša z računom dokazati, da je že večerjal — natakara zvišeno zavrača tako naročilo in denar. Pravi, da se mora ravnati po predpisih in da bi se sicer tudi drugi gostje skušali izogniti večerji, naposled pa pribije, da nima časa, da bi se ukvarjal s tako nepomembnimi naročili.

DELO, Ljubljana, 31. maja 83/2.

Tednik Front slobode v Tuzli piše, da se je v gračaniški tiskarni pokvaril neki stroj — šlo je za zelo pomemben del — in proizvodni proces je seveda zastal.

Ker so stroj kupili v Zvezni republiki Nemčiji, so tja poslali tudi teleks in prosili za pomoč. Že čez kak dan je prispela pošiljka iz ZR Nemčije, z njo pa tudi velika presenečenja. Kartonska škatla, v kateri je prispel nadomestni del, je bila izdelana v — gračaniški tiskarni. A to še ni bilo vse. Člani kolektiva so doživeli pravi šok, ko so videli vsebino pošiljke. Sklopka, ki je bila vzrok za zastoj v tiskarni, je imela oznako, da je bila izdelana v dobojski tovarni. Zadevo so kaj kmalu pojasnili: v Gračanicah izdelujejo embalažo za tovarno iz Doboja, ta pa prodaja svoje blago tujim kupcem.

DELO, Ljubljana, 25. jun. 83/2.

ali v našem narodu vera upada?

Pred kratkim se je v stiškem samostanu zbral nekakšen senat slovenske Cerkve: škofje in višji predstojniki in predstojnice redov so se sešli k pogovoru o ogroženosti nraavnih vrednot v slovenskem prostoru. Tu je povzetek njihovih ugotovitev.

KAKŠNO JE NRAVNO OZRAČJE?

Neugodni pojavi v današnjem slovenskem prostoru so: upadanje vere, nespoštovanje življenja, razvrednotenje družine in splošna nraavna otopelost.

• **UPADANJE VERE** — V našem narodu upada cerkvenost, nekoliko počasneje od nje pa tudi vera. Življenje postaja nekako brez pravega smisla. Važen je zaslužek in z njim povezana življenjska raven, potem pa uživanje. „Življenje je pač treba izživeti, sicer boš umrl, ne da bi polno zaživel,“ mislijo mnogi, še več jih pa tako živi.

• **ŽIVLJENJE NI VEČ VREDNOTA** — Med najhujšimi črnimi pegami sodobnosti je gotovo izgubljeno spoštovanje do življenja: samomori (Slovenci smo pri vrhu svetovne lestvice), premajhno spoštovanje do starih in onemoglih, naraščanje števila umorov nerojenih življenj (na 100 rojstev je 70 splavov), kakor da življenje nerojenega otroka ni več vrednota.

• **RAZVREDNOTENJE DRUŽINE** — Ne koč (še ni tako dolgo od tega) je slovenska družina pomenila zdravo nraavno jedro naroda. Otrok je doživljal soglasje med besedo in življenjem in to ga je zorilo v zdravo in usklajeno osebnost. Danes se družine razkrajajo, vse več je ločitev, vse več zunajzadkonskih skupnosti, vse več mladih ljudi, ki hoté ostajajo sami.

• **NRAVNA OTOPELOST** — Najhujše

zlo je splošna nraavna otopelost. Ni največja nesreča greh, veliko hujše je, da se greh dela popolnoma neprizadeto, kot da ni nič slabega. Izgubili smo smisel za greh.

— — —
V naših sredstvih družbenega obveščanja pogosto beremo poročila, kako gnila je zahodna družba. Ni bilo pa v njih zaslediti poročil o zelo razširjenih in iskrenih pogovorih o temeljnih vrednotah človeka, ki so bili pred nekaj leti v Zahodni Evropi zelo živahni.

KJE SO VZROKI ZA TO?

Seveda je odgovorne v slovenski Cerkvi pri pogovoru zanimalo, kje so vzroki za to zlo v današnjem slovenskem prostoru. Odkrili so te-le:

• **ODGOVORNOST CERKVE** — Za to stanje je soodgovorna Cerkev. Krščanstvo je dolga stoletja oblikovalo ali vsaj sooblikovalo nraavno podobo slovenskega človeka. Če je danes ta podoba v dobršni meri izmalíčena, pomeni, da oblikovavci niso vedno izbirali najboljših poti, ali pa da njihovo življenje ni bilo vedno v skladu z njihovim naukom. Prav zaradi tega čuti Cerkev na svojih ramenih vso težo skrbi.

• **ODGOVORNOST DRUŽBE** — A Cerkev ne more nositi vse odgovornosti. Ne more odgovarjati npr. za nraavno

• V avstralskem Melbournu se je **POHODA PROTI SPLAVU** udeležilo 5000 ljudi. Nekaj oporečnikov je skušalo v preddverju tamkašnje ženske bolnišnice, kjer splavljajo, razviti prapor z napisom **SPLAV JE ZLOČIN**, pa jim je policija to preprečila.

• Dunajski kardinal König je pred kratkim zavrnil prakso nekaterih držav, ki se ravnaajo po starem načelu: podložnikom določa vero oblast. Helsinki so leta 1975 hoteli drugače: **VERSKA SVOBODA** je nujen sestavni del človekovih verskih pravic. Helsinško sklepno listino so podpisale tudi socialistične države, zato jih ta obvezuje.

• Sovjetski pisatelj **SOLŽENICIN**, ki živi v tujini, je pred kratkim dejal: „Milijoni kmetov so bili pobiti, da bi vero zatrl v najgloblji korenini. Milijoni ur propagande so bili namenjeni temu, da bi izžgali vero iz otroških src. In vendarle kljub vsemu temu komunizem ni uničil krščanske vere. Krščanstvo je šlo skoz obdobje zatona, zdaj pa raste in se na novo razcveta. To je najbolj obetavno znamenje, ki ga lahko vidimo ne le v naši domovini, marveč povsod po svetu.“

• **AMERIŠKI KATOLIČANI** bodo v kratkem poslali na Poljsko dve toni obutve. Plačali bodo tudi prevoz z ladjo. V zadnjih dveh letih so poslali tja obleke in hrane za 75 milijonov dolarjev.

razsulo tistih mladih, ki o Cerkvi in o Bogu niso še nikoli slišali in ko gredo mimo cerkve, ne vedo, kaj to sploh je.

• **POTROŠNIŠTVO** — Slovenski kulturnik Bojan Štih je zapisal tole: „Ta trenutek je slovenski človek vseh starosti in poklicev izroččen na milost in nemilost pogubnim vplivom gospodarstva in tehnokracije. Ob vsem tem pa še bedastemu tekmovalnemu športu, krvavemu ubijalskemu lovu, bedastim popevkam, prostaškim veselicam, mračnim disco-clubom, demagogiji žurnalizma v časnikih, na televiziji in na radiu. Družbenonravni položaj slovenskega človeka je zožen na gospodarsko računico: delitev dobička, odkrivanje izgub, medsebojno točkovanje, določanje toplih obrokov in počitnic itd. Ampak vse to je hudo narobe . . . Dokler ne bo naš človek odločal o svoji skupni narodni usodi, bo izroččen viharjem sodobnega gospodarstva in tehnokracije, v katerih se ne bo znal obnašati, ali pa se bo umaknil v potrošništvo . . .“

KAKO NAJTI PRAVO SMER?

Kjer je bolezen, tam je treba iskati zdravilo. Kakšna so zdravila za današnjo verskonravno krizo v Sloveniji?

• **OZNAJJEVANJE EVANGELIJA** — Prva dolžnost Cerkve je, da oznanja evangelij in odkriva smisel življenja. Zelo močne dokaze ima, da ji bodo zlasti mladi verjeli. Bog je ustvaril nas vse, zato smo vsi sinovi istega Očeta med seboj bratje.

• **ZGLED** — Seveda je sama beseda premalo, pa naj bo še tako izbrana in bleščeča, če za njo ne stoji življenje. In če je kdaj pridigo Cerkve zasenčilo to neskladje, bi se mu morali v prihodnosti na vso moč izogibati. Zlasti mladi so silno občutljivi za tisto najglobljo iskrenost, ki združuje besede in dejanja.

• **ISKATI POTI DO LJUDI** — Ne moremo trditi, da bi se pri nas ne trudili za sodobno oznanjevanje. A kako doseči tiste, ki nikoli ne prestopijo cerkvenega praga, ki nikoli ne vzamejo v roke verskega časnika ali knjige? Kaj narediti, da bodo naše sporočilo sprejemali in ga udeleževali v življenju?

• **POŽRTVOVALNOST POSAMEZNIKOV** — Še tako urejena organizacija je za man, če ni ob njej drobnega, potrepljivega in nadvse požrtvovalnega osebnega dela posameznikov. Trpljenja je veliko, treba pa je trpeče iskati in jim nesebično služiti.

• **UREJENE DRUŽINE** — Prihodnost je mogoče graditi na urejenih družinah. Živa žarišča so, iz katerih lahko greje duhovnost in visoka nravna zavest. Zato je treba nagovarjati odrasle, da bodo postali občutljivi za dogajanja v okolju, da jim ne bo vseeno, kaj se godi, in da se bodo znali odločati.

• **DUHOVNA GIBANJA** — Treba je podpreti tudi razna duhovna gibanja, hkrati jih pa nagibati v odprtost in apostolsko dejavnost. Morda govori Duh našemu času prav s pomočjo teh gibanj.

Po DRUŽINI

• **KRISTUSOVI PRIČEVAVCI** je naslov nove in dopolnjene izdaje prevedenih izvornih poročil o pričevanju in mučeništvu Kristusovih učencev prvih treh stoletij. Knjiga je izšla jeseni pri Mohorjevi družbi v Celju (v prednaročilu je po 350 din, kasneje bo po 450 din).

• Na Korinju nad Krko pri Štičini so odkopali staro naselje, v njem pa dobro ohranjene temelje in zidove stare krščanske cerkve iz 4. do 6. stoletja. S tem je dan nov dokaz, da je na sedanjih slovenskih tleh zaživelo krščanstvo kmalu potem, ko je v rimski državi doseglo svobodo.

• Na Brezjah so se srečali **KATOLIČANI IZ TREH SOSEDNJIH ŠKOFIJ**: iz ljubljanske, celovške in videmske. Somaševalo je osem škofov in blizu 100 duhovnikov, vernikov je pa prišlo 5000. Bogočastje se je vršilo v slovenščini, nemščini in italijanščini. Nadškof Šuštar je v govoru povedal, da so se predstavniki treh narodov zbrali z željo, da bi okrepili medsebojne vezi, poglobili krščansko bratstvo in tako gradili prihodnost Evrope v miru in pravičnosti. Kljub temu da je bilo delivcev obhajila veliko, je obhajanje trajalo zelo dolgo. Vmes so se vrstile pesmi v vseh treh jezikih. Maši je sledila kratka akademija z govorom škofov imenovanih treh škofij in petjem zbora iz Naklega in kvinteta Gorenjci.

• Koprski škof Jenko je blagoslovil **TEMELJNI KAMEN ZA NOVO CERKEV V PORTOROŽU**, ki bo posvečena Rožnovenski Materi božji.

ob stoletnici rojstva ljubljanskega škofa Rožmana

dobri pastir

Nadaljujemo z Rožmanovim življenjepisom.

Kot pomočnik nadškofa Jegliča je škof Rožman opravljal dolžnosti generalnega vikarja, poleg tega je pa po dve uri na dan predaval na ljubljanski bogoslovni fakulteti cerkveno pravo. Obenem je hodil govorit na mnoga slavja, kamor so ga vabili, in napisal marsikateri članek v verske, posebno mladinske, liste.

REDNI ŠKOF

31. julija 1930 je nadškof Jeglič mesto ljubljanskega rednega škofa zapustil. Škofu Rožmanu je bilo ob tem silno hudo, saj je zgubil tako izkušenega svetovavca in prijatelja, a z novim položajem se je moral sprizajiniti in zaorati ledino sam.

Temeljna smer Rožmanovega škofovanja je bila, skušati poglobiti in ponotranjiti vse versko življenje v škofiji.

Za razumevanje Rožmanovega dela se je treba vživeti v tisti čas.

Označevale so ga predvsem tri stvari: svetovna gospodarska kriza, kraljeva diktatura v Jugoslaviji z liberalnim predznakom in bližajoča se vojska.

Posledica mednarodne gospo-

darske krize je bila v Sloveniji brezposelnost delavcev in zadolženost kmetov. Diktatura kralja Aleksandra (začela se je 6. januarja 1929) je zadržala sleherno svobodno politično, prosvetno in mnogokrat tudi versko delovanje. Slovenska katoliška družva (Prosvetna zveza, Orel) so bila razpuščena. Liberalna telovadna organizacija Sokol, v katero so učitelji po šolah silili tudi katoliške otroke, je vzgajala v protiverskem duhu. Neredko so morali duhovniki zaradi ovadb in sumničenj pred sodišča, čemur so sledile globe, aretacije in zapori. Glede bližajoče se vojske je škof Rožman zapisal, da v prihodnosti niso izključene revolucije in da je generalni vikar Nadrah pred imenovanjem njega za ljubljanskega škofa rekel, da bo prihodnji ljubljanski škof mučenec.

POTI DO CILJA

V dosego zastavljenega si cilja je škof Rožman zavzeto vključil menda res vsa razpoložljiva sredstva.

● STIK Z DUHOVNIKI

Duhovniki, ki so imeli s škofom stik, so soglasno izjavili, da jih je imel škof rad in da je bil do njih zelo preprost. Vedno jim je naročal: „Skrbimo za svoje lastno posvečenje!“ Eden od njih je zapisal: „Bil je škof, ki je svojo škofovsko službo opravljal res kot oče, kot dušni pa-

frleče semenke — mogočen računalnik

Semena so, opremljena z zavitimi krili, frlela na tla kot nežen helikopterski desant. Te leteče semenke, to čudovito jadralno modelarstvo, ki vznikne kar takole, iz mokre prsti!

Pri njih ne moremo pogrešati vrhunske aeronavtične pameti, vgrajene v njihovo pravilno ukrivljenost in obteženost. Predvsem pa jih krasi popolna eleganca in preprostost. (Najvišji nivo nekega izuma se začne šele tam, ko se ta izčisti v popolno enostavnost in eleganco, kakršno vsepovsod najdemo v naravi.) Niti stotinke grama snovi ni nikjer odveč. Tudi za te ljubke letalce je moral računati neki računalnik, ki presega vse, kar znamo izračunati na zemlji.

O galebih sploh ne smemo govoriti, ker že semenke presegajo vsa naša inženirstva. Pri galebih se nam bi od ustvarjalne sile, ki je pri njih uporabljena, zavrtelo.

Ta nedolžno preprosta semenka ni samo neko krilce, ki elegantno leti stran od drevesa, ampak je tudi sama mogočen računalnik, ki zna to, česar vsa človeška pamet ne spravi skupaj: ukazuje prsti, vódi, dimu in svetlobi sonca, da se uredé kot visoko drevo. In to drevo bo spet vsako leto eksplodiralo v tisoče takih čudežnih semenk...

Kdo je mojster vsega tega?

Vinko Ošlak, POGOVORI POD ŠOTORI

stir, in ne kot dostojanstvenik in kot knez. Ob njem sem se vedno počutil kot mlajši brat ali kot njegov sin.“

V novoletnem pismu duhovnikom (1940) je zapisal: „Z vso vztrajnostjo in modrostjo moramo pobijati največjo laž sedanosti, komunizem.“

● OSEBNI VPLIV

Škof Rožman je veljal za enega najboljših slovenskih cerkvenih govornikov v svojem času ali celo za najboljšega. Za to ga je usposabljal ne le temeljita bogoslovna izobrazba, marveč nič manj njegov prijeten nastop in topel glas.

Pridigal je v ljubljanski stolnici, po vsej škofiji na birmah, pa tudi povsod, kamor so ga vabili, vabili so ga pa mnogo. V govorih je priporočal predvsem evharistično vzgojo, duhovne vaje po stanovih in verske organizacije, med njimi najbolj Katoliško akcijo in Marijine kongregacije.

Pri kanoničnih vizitacijah župnij mu je bila vseč preprostost in toplina. Pri pregledu župnijskih knjig, bogočastnih prostorov in predmetov je bil pa zelo natančen. S temi obiski je svojo škofijo dvakrat prepotoval, drugič ne čisto vse — prehitela ga je vojna. Birmal je 125.000 otrok.

Najbolj so mu bili pri srcu otroci. Pri kanoničnih vizitacijah se je najdlje zadržal v šoli, kjer je otroke verouk tudi sam spraševal. Za otro-

ki je imel najrajši mladino, posebno fante. Zelo tesno je bil povezan z Orlom, kasneje s Fantovskimi odseki in Dekliškimi krožki, to je, telesno vzgojnimi katoliškimi organizacijami. K zaprtim duhovnim vajam je poskušal spraviti zlasti moške. Družine je pa nagovarjal, naj se včlanijo v bratovščino sv. Družine, kasneje tudi v društvo Družina.

Kot je obiskal Severno Ameriko, je obhodil kot misijonar nad 40 slovenskih naselbin in povsod vzpodbujal k verski in narodi zvestobi.

● PASTIRSKA PISMA

Kot vsak škof je tudi Rožman nagovarjal svoje vernike s pastirskimi pismi. Razumljivo je, da so se ta dotikala najvažnejših dušnopastirskih vprašanj. Njegova zasluga pa je, da je začutil utrip časa in v gospodarski krizi ljudi v teh pismih nagovarjal ponovno k temu, da potrebnim zares pomagajo.

Ko so jugoslovanski škofje napisali skupno pastirsko pismo in v njem protestirali proti protiverski vzgoji v Sokolu in proti siljenju šolske mladine vanj, je režim najbolj napadal Rožmana, ker je vedel, da je on duša tega odpora Cerkev. Celo so mu grozili s konfinacijo.

(dalje na strani 32)

ateist v stiski

Spominjam se hude stiske v letalu nad Alpami. Bilo je to v začetku petdesetih let.

Zraven mene je sedel ugleden državni in politični uradnik. Ko je bila naša stiska na višku in smo v strahu že videli in okusili smrt, je сосед nenadoma začel moliti. Bila je to živčna, raztrgana in jecljajoča molitev, polna božjih besed in molitvenih vzklikov in tudi prošnja. Ampak nobene vere nisem občutil v sosedovi molitvi, ki sem jo v lastnem strahu poslušal.

Ko je stiska minila in smo potniki spoznali, da smo rešeni, je сосед v svojem na novo odkritem in povrnjenem ateističnem ponosu opazil moje vprašujoče oči. Še zdaj slišim njegove zmedene besede: „Molil sem, kaj? Toliko so nas trpinčili v mladosti s tem prekletim veroukom, da se človek mimogrede spozabi.“

Nisem odgovoril ničesar. Molčal sem, kajti tudi jaz sem se v letalu bal smrti. In v svojih časih je bilo v meni več strahu kakor pa junaštva ali celo poguma.

Ko sva se s sosedom poslovila drug od drugega na beograjskem letališču, pihala je ostra divja košava in je bilo komajda razumeti človeške besede, sem mu rekel: „Srečno in zbogom!“

Vedno se bomo molili drug o drugem in nikoli ne bomo spoznali, kaj se v bližnjem skriva in zakriva. Kultura pa je pot k upanju, verovanju in svobodi. K človečnosti in strpnosti, ki sta naši edini možnosti na Zemlji.

Bojan Štih, KRISTU SE JE USTAVIL V EBOLIJU

mati vzgaja za delo

Mati je posebej vzgojiteljica za delo hčer, in sicer na področju, ki je za poznejšo srečo v zakonu izredno važno: v gospodinjstvu. To je namreč podlaga za telesno in duševno dobro počutje vseh, ki spadajo k družini.

So ženske, ki naredijo vse prej, samo ne drobnih stvari vsakdanjega gospodinjstva. Berejo knjige in časopise, da se ohranijo „duhovno sveže“, njihovi otroci pa so bledolčni in zanemarjeni. Rade se udeležujejo izven družine, kjer je le mogoče, samo tam ne, kjer je njihova naloga — doma.

Pa še drug tip matere, ki ne vzgaja za delo, je. To so od jutra do večera nenehno zaposlene ženske, ki pa vsak prijem spremljajo z vzdihovanjem, vsak korak s stokanjem.

Pa še drugačen primer: Mama pere. Potem obeša perilo. Hčerka je zraven, podaja mamici kose perila in zato bo mamica pri večerji rekla: „Očka, danes mi je šlo pranje hitro od rok. Veš, če mi Metka pomaga in podaja kos za kosom, potem še enkrat hitreje končam.“

Če hoče mož, da bo mamica vsakdanje delo opravila z veseljem in bo tako svoji hčerki dobra učiteljica, potem ne sme biti preveč obremenjena. To pomeni, naj tudi on prime za delo. Tako se ji vsakdanje delo tudi ne bo zdelo ponižujoče.

Ernest Ell: MODRI STARŠI
— SREČNI OTROCI

„v samici sem prišel do prepričanja, da Bog je“

● Z nekako petindvajsetimi leti sem šel službovat v Sarajevo, ki je prava mešanica raznih ver: so židje, muslimani, katoličani, pravoslavni, protestanti, še kakšna sekta, zraven pa veliko verske brezbržnosti.

Med neko sejo je predsedujoči, izobražen musliman, poprosil: „Preden začnemo, vas lepo prosim, da ne kadite! Sem musliman, zdaj je bajram, strogi post. Postim se in prosim, da mi tega ne otežujete.“

Odrevenel sem. Kako izpolnjuje ta človek obveznosti svoje vere!

● Čez nekaj let me je na ulici v Sarajevu ustavil direktor velike banke, Jud. Rekel mi je: „Poslavlajte se odtod, mladi gospod. Naj vas v življenju spremlja vse dobro! A ne pozabite: Če zapustiš Boga, zapusti tudi on tebe. Kdor je Bogu zvest, je lahko prepričan, da ga on ne zapusti.“

Od njega nisem pričakoval takih besed.

● Po vojni sem bil v službi v podjetju, katerega direktor je bil nekdanji mornariški častnik. Ko sva bila nekoč sama v sobi, mi je rekel: „Več mesecev sem bil zaprt, tudi v samici. Tam sem veliko premišljeval in končno prišel do prepričanja, da Bog je.“

Malo hudomušno sem mu odgovoril, da sem sam o tem že dolgo prepričan, hvala Bogu, brez aresta.

● Znani, zdaj že pokojni univerzitetni profesor, pisec številnih znanstvenih in poljudnih knjig, v katerih se je rad obregnil ob Boga in vero, mi je nekaj let pred smrtjo dejal: „Mene imajo vsi za ateista. Pa nisem. Prepričan sem, da Bog je, odklanjam pa posredništvo, duhovnike. Z Bogom se pogovarjam brez njih.“

Ugovarjal sem mu, saj se duhovniki niso postavili sami.

● Ko sem nekoč našemu velikemu arhitektu Plečniku potožil, da neke zadeve ne morem in ne morem uresničiti, mi je svetoval: „Pri vsaki življenjski nalogi storite tisto, kar lahko storite! Kar ne gre, pa prepustite Bogu, in vse se bo rešilo prav.“

Kakšna modrost! In kakšna vera!

Po DRUŽINI

(nadaljevanje s strani 3)

slavije". Razstava je združila najzlahtnejše dosežke keltske umetnosti in kulture od 4. stoletja po Kristusu, ki jih hranijo muzeji v Jugoslaviji in Avstriji. Posebno lepe primerke iz dobe, ko so se Kelti naselili na ravninah Save in Donave je posodil graški muzej Joaneum.

LJUTOMER

Turistično-gostinska prireditelja „Prleška bratev“ je tudi letos lepo uspela. Vinogradniki iz prleških in ljutomerskih goric so v povorki pred Slovinovo vinsko kletjo prikazali stare šege in običaje prejšnjih viničarskih rodov. Prleško bratev je pripravilo domače društvo kmetijskih tehnikov z namenom, da pozabljene navade zopet oživijo.

LOGATEC

Razstava logaške obrti, na kateri je sodelovalo 65 obrtnikov, je pokazala lepe dosežke te gospodarske panoge v tej občini. Večina obrtnikov sodeluje z združenim delom, predvsem z lesno industrijo. Uslužnostna obrt je manj razvita, ker je občina doslej vlagala vanjo premalo sredstev. Razstavo, ki so jo pripravili v okviru občinskega praznika, so dopolnjevala tudi srečanja obrtnikov iz ljubljanskega področja in seja odbora obrtnih zadrug, ki delujejo v Zvezi obrtnih zadrug Slovenije.

MARIBOR

Zaradi velikega pomanjkanja gostinskih delavcev v tej občini, kjer je zelo težko dobiti natakarje in kuharje, se je zavod za zaposlovanje odločil, da 300 brezposelnim diplomantom strokovne šole za blagovni promet ponudi tečaj za gostinstvo. Tečajniki naj bi se do zime usposobili za natakarje in kuharje. Združenje za gostinstvo in turizem je tudi predlagalo ustanovitev posebnega izobraževalnega centra za gostince, saj gostinske šole niso več kos potrebam slovenskega gostinstva in vedno zahtevnejšega turizma.

MARIBOR

V letošnjih prvih sedmih mesecih je tovarna Elektrokovina izpolnila že sedemdeset odstotkov letošnjega izvoznega načrta. Na dolarsko tržišče so iz-

med vesticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: BOSANSKI PROCES

Veliki proces v Sarajevu se bliža koncu. Pred sodiščem stoji 12 obsojenec, mohamedancev, ki so obtoženi „nacionalizma“, da je s tem pač zabrisan vtis, da gre za kaznovanje zaradi vere. Obtoženci imajo ugledne poklice in se brajo dostojanstveno in razumno.

Proces imajo značilne znake komunističnega sodstva: sodišče se za to, kar povedo obtoženci in njihovi branivci, ne meni.

Nekaj prič je svoje izjave preklicalo in javno povedalo, da so bili izpostavljeni pritisku. „Ali me bo to sodišče branilo, če bom povedala resnico?“ je vprašala neka žena pred svojo izjavo. Druga žena je rekla, da so jo pet dni po ure dolgo zasliševali in da se je morala na policiji svojo izjavo naučiti na pamet.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 20. avg. 83/8.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG: STROGE KAZNI V SARAJEVU

Nihče ni bil ranjen in nihče ubit; ni bilo nobene tatvine in nikjer niso našli orožja. Kljub temu so kazni zelo stroge: 15 let ječe za obtoženega Behmena in 14 let ječe za obtoženega Izetbegovića. To se je zgodilo po dolgem procesu v Sarajevu konec tedna. Obsojeni naj bi bili poskušali ustanoviti teroristično organizacijo z namenom, da bi vzpostavili v Bosni islamsko republiko. V obtožnici je stalo: „Skrivno združevanje s prevratnimi cilji“, povezano s „sovražno propagando“ proti Jugoslaviji.

Stroge kazni imajo brez dvoma notranje politične cilje in bodo verjetno imele težke zunanje politične posledice. Sleherniku v Jugoslaviji naj bi postalo jasno, da mora računati z neusmiljenim zasledovanjem, če svoje versko prepričanje, npr. islamsko vero, rabi za to, da zastopa drugačno družbeno ureditev, pa četudi po mirni poti.

Da so priče pri procesu svoje izjave, ki so jih bile dale preiskovalnemu sodniku, preklicale, ker so jih, kot so rekle, trpinčili, ni v Jugoslaviji nekaj tako redkega. Da so pričam, ki so govorile v prid obtožencem, oblasti zagrozile s povračilnimi ukrepi, prav tako ni v Jugoslaviji nekaj izrednega.

Da so stalinistične metode v Jugoslaviji povsem premagane, je sedaj po sarajevskem procesu težko trditi.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 23. avg. 83/3.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG: JUGOSLOVANSKA TAJNA POLICIJA OSTAJA MOČNA SILA

Jugoslovani bi komaj mogli bolj prepričljivo dokazati, kako v neki socialistični deželi še ob smrti ravnajo z ljudmi, ki so nekoč uživali ugled, pa so

lepega dne padli — ne ker bi ravnali načelno drugače kot njihovi tovariši, temveč ker so vse počeli le nekoliko bolj popolno kot oni. Konec tedna je v Ljubljani umrl dosti neznan Miha Marinko v starosti 83 let. Dnevnik *Borba* ga je na naslovni strani počastil kot velikega revolucionarja. Skoraj istovčasno je umrl Aleksander Ranković, star skoraj 74 let. Temu je *Borba* posvetila kratko osmrtnico na 7. strani. A Ranković je bil v času svojega padca (1966) eden Titovih namestnikov, pa se je, kot pravi napol uradno besedilo Tanjuga, uprl razvoju samoupravljanja in politiki enakopravnosti med narodi, ter je izrazil funkcijo šefa državne tajne službe.

Vse to je res. Ko je bil Ranković na oblasti, je komajše poznal meje leté. Njegova tajna policija UDBA je prodrla na vsa področja družbenega življenja, zapirala nasprotnike režima, jih mučila in včasih tudi ubijala. Na Golem otoku je Ranković uredil jugoslovanski Gulag — in slehernika, ki ni soglašal s Titovim odpadom od Stalina (ki so ga včasih vsi častili), so v kamnolomih na Golem otoku mučili včasih do smrti.

Šele ko je dal Ranković napeljati v Titovo splanico mikrofone, ko mu je bilo vedno bolj všeč, da so govorili o njem kot o Titovem nasledniku, ko so se Slovenci in Hrvati vedno bolj pritoževali nad vsenavzočnostjo Srba Rankovića, je moral 1966 iti.

Ali je po njem prišla doba demokratičnega socializma? Ne, v praksi je spet zmagala oblast nad idealom. Oblast je namreč imel rad ne le, Ranković, temveč tudi Tito se ni mogel od nje odtrgati. To je bil eden razlogov, da je Tito že 1971 odstavil liberalne partije v Zagrebu in Beogradu in da je 1974 novo samoupravljanje na zunaj pozdravil, ga pa že vnaprej postavil pod varuštvo partije, pa tudi UDBE. „Družbeno-politična neoporečnost“ je bila spet prvo merilo za vodstvena mesta v gospodarstvu. Tajna služba je spet dobila, čeprav v milejši obliki, stare pravice. Za kulisami reforme je šlo za neke vrste ponovno leninizacijo.

Da do danes še ni prišlo do neredov, je vzrok tudi v tem, da jugoslovansko vodstvo — drugače, kot so storili Poljaki pod Gierekom — ni pustilo nobenih opozicijskih skupin. Posamezne „oporečnike“ trpijo, skupine pa takoj razbijajo. Kljub nasprotnemu zatrjevanju je torej od Rankovićevega duha marsikaj ostalo. Zato je videti uradna kritika Rankovića ob njegovi smrti nekoliko hinavska. Spore s stalinizmom v Jugoslaviji sem in tja le tedaj pozdravljajo, če se nanašajo na druge socialistične dežele in zato ustvarjajo na Zahodu lepo podobo o Jugoslaviji.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 22. avg. 83/4.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG:
SPOR OB KNJIGI „VEČ STRANK ALI ENA STRANKA?“

Najnovjši spor, v katerega je zapletena zveza starih partizanov, je gonja proti dvema beograjskima zgodovinarjema, Vojislavu Kostunici in Kostu Cavoškemu. Tadva sta pod naslovom *Več strank ali ena stranka* opisala, kako so komunisti takoj po vojni izrinili meščanske stranke.

Partijsko glasilo *Komunist* opravičuje pri svojem napadu na oba pisatelja še danes nekdanjo obsodbo voditelja Nacionalne kmečke stranke, ki je bila združena s komunisti v ljudski fronti, Dragoljuba Jovanovića. Ta je že pri razpravah o ustavi 1945, ko je videl, da se stvari razvijajo v smeri komunistične diktature, v parlamentu opozoril, da je prva Jugoslavija razpadla, ker je v njej gospodoval en sam narod; druga bi utegnila razpasti, ker hoče v njej gospodovati ena sama stranka. Kasneje je bil Jovanović obsojen na desetletno ječo.

Odgovor režima in omenjeno knjigo je dokaj začudljiv: po eni plati brani režim vse, kar so takrat storili proti začetkom meščanske in demokratske politike, po drugi pa očitno noče trpeti, da bi kdo o takratnem načinu ravnanja komunistov javno pisal.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 2. sept. 83/7.

vozili za sedem milijonov dolarjev. Največ elektromotorjev so kupili Iranci, Nemci, Italijani in Francozi. Izvažali so tudi svetilke in dušilke za fluorescentno razsvetljavo. Letos so uspeli prodreti tudi na zahtevno avstralsko tržišče.

MARIBOR

Priiljubljena sejemska prirediteljica „Vesela jesen“ je zopet privabila veliko število ljudi. Na sejmu je sodelovalo okoli trideset jugoslovanskih proizvajalcev, ki so razstavili več kot petdeset vrst sadja. Na otvoritvi so spregovorili tudi o problemih slovenskega sadjarstva, kot sta zastarelost sadnih sort in pomanjkanje sredstev za modernizacijo sadovnjakov. Rečeno je bilo tudi, da je današnje slovensko sadjarstvo še precej daleč za dosežki izpred druge svetovne vojne. Takrat so slovenski sadjarji izvozili letno 3000 vagonov kvalitetnih jabolok. O teh številkah današnji sadjarji doma le sanjajo.

MARIBOR

Nemško mesto Marburg in štajersko glavno mesto sta se pred leti pobratili. Odtlej se je sodelovanje med predstavniki družbenih organizacij lepo razvijalo. Letos pa je prišla skupina marburških maturantov na obisk v Maribor. Mladinci so si ogledali tovarno avtomobilov TAM. Seznanili so se tudi z aktivnostjo mladine v prostem času. Na žalost so pozabili obiskati številne mladinske skupine v župnijah, ki po svojih aktivnostih nič ne zaostajajo za uradnimi mladinskimi skupinami. Obisk so zaključili z izletom na Pohorje.

MIRNA NA DOLENJSKEM

Letošnja dobra letina krompirja na Dolenjskem je rešila mnogih skrbi tovarno za predelavo krompirja Kolinsko. V tovarniških skladiščih je že okoli 4000 ton industrijskega krompirja, se pravi polovica količine, ki jo bo tovarna predelala v letošnji predelovalni sezoni. Tovarna bo povečala proizvodnjo krompirjevih kosmičev.

MOZIRJE

Savinjsko-šaleška veterinarska postaja je septembra praznovala 25-letnico svojega delovanja. Postaja, ki zaposlu-

je štirinajst delavcev, ima pomembne zasluge za razvoj govedoreje na tem območju. Tako so leta 1963 našli samo 336 čistih pasemskih živali, danes pa jih imajo že desetkrat več.

NOVO MESTO

Iskrino podjetje Avtomatika se je iz dosedanjih neprimernih prostorov v nekdanji tovarni igrač TIN preselilo v nove proizvodne prostore na Veliki Cikavi pri Novem mestu. 290-članskemu kolektivu se s tem odpirajo nove razvojne možnosti. Še naprej pa bodo razvijali svoj dosedanj program, ki obsega proizvodnjo spojinih elementov, električnih spajal in elektrokonfekcije. Po mnenju direktorja bo podjetje v naslednjem letu povečalo prihodek za dvajset odstotkov ob enakem številu zaposlenih.

NOVA GORICA

„V letošnjem letu se sicer tudi v novogoriški občini močno odražajo očitne težke gospodarske razmere. Poslovni rezultati so slabši kot v preteklih letih“ — je na proslavi občinskega praznika povedal župan. Zato hočejo z novimi naložbami spremeniti gospodarsko strukturo, tako da bi le to več izvažalo. Začeli so z gradnjo tovarne strešnikov, podjetje Vozila Gorica pa se je preusmerilo v proizvodnjo specialnih vozil. Veliko si obetajo od nove pršutarne, največje v Jugoslaviji, ki jo gradi Mesna industrija Primorske. Družbene dejavnosti pa bodo v prihodnje še bolj financirali s samoprispevkom.

PALČJE OB PIVKI

S prostovoljnimi delom so gasilci in drugi krajski zgradili nov gasilski dom. Odprli so ga na dan občinskega praznika. Prvo lopato v zemljo so zasadili že pred dvema letoma, ko so od dotacij gasilske zveze in z izkupičkom gasilskih veselíc zbrali dovolj denarja za prva dela. Nekaj denarja sta prispevala tudi krajevna skupnost in republiški svet za požarno varnost. Dom je stal okoli milijon dinarjev.

POSTOJNA

„Sto družin na Nanos“ je bilo geslo letošnjega pohoda na postojnsko domačo goro. Pohoda, ki ga je priredilo postojnsko planinsko društvo, se je ude-

DELO: IZGUBE SO ČEDALJE VEČJE

Čeprav dokončnega polletnega obračuna poslovanja slovenskega gospodarstva služba družbenega knjigovodstva še ni opravila, pa je že zbrala podatke o izgubah. To so seveda še predhodni podatki, ki pa govore znova o velikem povečanju izgube. V prvem polletju letos je namreč znašala izguba slovenskega gospodarstva 10,93 milijarde dinarjev, kar je za 88,8 % več, kot je znašala v prvih treh mesecih letos.

DELO, Ljubljana, 10. avg. 83/12.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG: ODGOVORNOST V JUGOSLAVIJI JE NA POČITNICAH

Že nekaj tednov poskuša jugoslovanska vlada občanom košček za koščkom dopovedati, kateri ukrepi so potrebni, da bo gospodarstvo „stabilizirano“, kot se temu uradno pravi. Marsikateri občan si počitniškega razpoloženja ne da pokvariti. Razlogov za to bi bilo dovolj. Tu je npr. odmrznjenje uradno že eno leto „zamrznjenih“ cen. Veleblagovnice dobivajo od dobaviteljev dnevno sezname, na katerih je vsako pot navedenih sto proizvodov, ki se na mah podražijo za 30 do 200 %.

Posebno je povzročila slabo voljo cena kruha. V Srbiji naj bi se cena zvišala za največ 20 %, a komaj v kakšnem kraju je poskočila za manj kot 40 %. Ob vsem tem je pred nekaj tedni minister za kmetijstvo z zadovoljstvom naznanil rekordno žetev pšenice. Prvič po mnogih letih ni treba žita uvoziti, prvič po mnogih letih lahko v Vojvodini spet mislijo na izvoz žita. Ali kmalu zatem je prišlo razočaranje. V Srbiji, posebno pa v Črni gori so poldržavna podjetja nakup žita tako slabo organizirala, da ni bil na določenih področjih načrt izpolnjen niti 50 %-no. Včasih je ostalo žito na poljih, pogosto pa je potovalo v skednje zasebnih kmetov, namesto v silose poldržavnih podjetij. Marsikateri direktor podjetij, ki bi bila morala organizirati nakup, je prav v avgustu odpotoval na letni dopust.

Z vsem tem bi se večina funkcionarjev sprijaznila mirno kot običajno, ko ne bi celotnemu stabilizacijskemu načrtu naenkrat grozila nevarnost s čisto nepričakovane plati. Od ogromnih novih posojil, ki jih je Zahod Jugoslaviji odobril, je slaba milijarda dolarjev namenjena za uvoz polizdelkov, ki naj bi zastajajočo, včasih celo do 50 % neizkoriščeno industrijo, spet pogonala v tek. A komaj kakšno samoupravno podjetje je pripravljeno sprejeti takšno posojilo. Podjetje namreč, ki kupi s posojilom material v tujini, mora dokazati, da bo blago, ki ga je izdelalo s tujim denarjem, spet tudi izvozilo, torej da je zmogočno posojilo vrniti.

Tednik *Nin* se je s podjetji trdo soočil: Resnični odgovor na vprašanje, zakaj noče nihče posojil, je treba iskati v dejstvu, da se ne more sedaj nihče več, z nobenim možnim izgovorom, izmakniti odgovornosti. Za gospodarstvo najbolj odgovorni ljudje so se mesece dolgo razburjali in razpravljali, pozabili pa so poiskati za blago kupce v tujini.

Ni čudno, da se v takih razmerah v jugoslovanskem gospodarstvu grmadijo pojavi razpadanja. Hrvaško podjetje za prečiščevanje petroleja Ina je moralo sedaj izvoziti nafto, da je lahko do roka poravnalo dolgove v tujini. S tem pa je preskrba z energijo v Jugoslaviji znova ogrožena. Na Hrvaškem so delavcem izplačali le del plač, ker podjetja niso več zmožna plačila. Nekateri vseučiliški profesorji v Zagrebu so morali na plače čakati cel mesec.

Kako je na splošno z odgovornostjo tistih, ki bi morali odgovarjati za celotno kolobocijo, je hotel zagrebški tednik *Danas* zvedeti od predsednika hrvaške Gospodarske zbornice. Vprašanje je postavljeno preveč „narav-

nost", je odgovoril ta funkcionar: morda je vsega skupaj krivih 15 do 16 ljudi, a brez „marksistične analize“ je obtožiti teh 15 ali 16 ljudi neodgovorno. Kaj je marksistična analiza, pa ta funkcionar ni povedal.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 20. avg. 83/3.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: JUGOSLAVIJA SE USMERJA V GOSPODARSKE REFORME

Kraigherjeva komisija, to je komisija politikov in strokovnjakov pri državnem predstvedstvu za pregled gospodarskega sistema in gospodarske politike, je dala svoja priporočila. Sedaj gre za to, ali se bodo ta uresničila.

Trije dejavniki so za reformo temeljni in samo iz njih naj bi sledile globoke spremembe: prvič hočejo vključiti kot najvažnejši uravnavalec gospodarskega dogajanja trg, drugič hočejo imeti menjljiv dinar, ki bo stalno prilagajan dejanskemu menjalnemu tečaju, in tretjič hočejo tako za kmetijstvo kot za tako imenovano „malo gospodarstvo“, to je za zasebno obrt, končno odstraniti ideološke pregrade, ki še vedno so.

Kdo bi utegnil ugovarjati, da je bilo v teku let v Jugoslaviji takšen program že nekajkrat čuti. Vendar to pot, pravijo, ni nobene druge izbire kot ga zares uresničiti.

Trenutno je velika nevarnost za reformo inflacija. Z odmrzitvijo cen, zvišanjem obresti na stvarno mero in z drsečim prilagajanjem dinarja navzven se je zvišala inflacija (v celem letu bo dosegla okrog 30%); če ne uspe ta njen vzpon omejiti na dobo preurejanja, bi utegnile biti posledice nevarne. Tako doslej preširoke možnosti za doseg posojila, kot tudi državni proračun in višanje osebnega dohodka, deloma brez zveze z zvišanjem proizvodnje, so spodbujali inflacijo. Sedaj si prizadevajo, da bi te vire inflacije zamašili. Zavedajo pa se, da utegne nadaljnji upad življenjske ravni povzročiti resne družbene in celó politične težave.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 29. avg. 83/10.

DRUŽINA: CERKEV IN NJENA SVOBODA

Ko ob različnih priložnostih slišimo razprave o položaju Cerkev v „socialistični in samoupravni družbi“, pogosto naletimo na misel, da si „Cerkev sama določa razsežnosti svoje svobode“, in sicer kolikor usklajuje svoje delovanje in cilje z vsemi drugimi dejavnostmi, cilji in prizadevanji, ki so navzoči v tej družbi.

Pomembno je, da je rečeno, da si „Cerkev sama določa razsežnosti svoje svobode“. S tem je namreč tudi povedano, da družba, ki jo opredeljuje mo kot „socialistično in samoupravno“, nikakor ni že vnaprej do Cerkev sovražno razpoložena. Cerkev zanjo ni tujek, temveč njen sestavni, se pravi, enakopravni del. Družba, v kateri bi bili verni člani nezaželeni, a vendar prenašani tujek, bi svojim vernim članom vcepjala občutek strahu, negotovosti in nesprejetosti. (Kdo pa more trditi, da tega občutka ne srečamo kdaj tudi pri naših vernikih?) V družbi, ki vernike samo prenaša, se ti ne morejo počutiti docela doma. Odtujeni so ji, so nekakšen njen proletariat, ki izvira iz nazorske različnosti. Verniki se v taki družbi ne morejo počutiti kot docela njeni člani, držijo se ob strani, če že niso na stran tako ali drugače odrinjeni.

Da lahko verniki svoje cilje usklajujejo z drugimi družbenimi in zasebnimi koristmi, morajo biti v tej družbi najprej odkrito in stvarno, ne samo v izjavah, sprejeti. To sprejetost morajo čutiti, doživljati. Takrat o tem tudi ni treba veliko razpravljati. Kjer je praksa zadovoljiva, je izjav navadno malo.

ležilo 500 družin in 1600 planincev. Tega velikega uspeha ni moglo preprečiti veliko neurje, ki je v noči zajelo to območje. Na vrhu Nanosa so popoldne priredili veselico, na kateri je za poskočne viže poskrbel oktet Bori iz Postoje.

RADOVLJICA

Tovarna Almira je septembra slavila 35-letnico svojega obstoja. Na slovesnosti na Bledu je radovljiška občina podelila temu uspešnemu podjetju Plaketo mesta Radovljice, osem zaposlenih pa je dobilo občinske medalje. Almira je v preteklih letih dobila številna domača in mednarodna priznanja za svoje kvalitetne proizvode. Na tujem tržišču bo 740-članski kolektiv letos zaslužil okoli milijon dolarjev. Da bi zmanjšali odvisnost od uvoza volne, so v zadnjih letih vložili mnogo denarja in truda v pospeševanje ovčjereje na Gorenjskem. Za podjetje dela tudi veliko žensk na domovih, kjer si s pletenjem ustvarjajo dodatni ali pa edini zaslužek.

RIBNICA

Na prvo nedeljo v septembru so številne stojnice po ulicah spomnile ljudi, da je napočil čas sejmov v tej občini. Številni obiskovalci so verjetno prvič v življenju videli, kako so spretni suhobarbarji za stojnicami izdelovali rešeta, žlice, obode, kuhalnice, krošnje in drugo suho robo. Ribniško turistično društvo, ki je sejem pripravilo, je tako hotelo zbuditi zanimanje za suhobarbarstvo. V jeseni pa bodo pripravili še več podobnih prireditev.

ROGAŠKA SLATINA

Število prenočitev v tem znanem slovenskem zdravilišču se je v prvem polletju 1983 zmanjšalo za okoli devet odstotkov. Izostali so največ tisti gostje, ki so jih doslej na zdravljenje pošiljale zdravstvene ustanove. Tudi število tujih gostov je padlo. Povečal se je le obisk Avstrijcev. Posledice slabega gospodarskega položaja čutijo torej še prav posebno bolni ljudje. Zdravilišče je letos zabeležilo le večjo prodajo mineralne vode in brezalkoholnih pijač.

RUŠE

V začetku leta si je tovarna dušika za-

stavila prevelike naloge glede izvoza na zahodno tržišče. Zaradi pomanjkanja električnega toka in požara na transformatorju, ki sta zelo zmanjšala proizvodnjo, bodo mogli uresničiti le nekaj več kot tri četrtine izvoza. V zahodne države ter v Poljsko in Romunijo so izvažali ferrosilicij, ferokrom, kalcijev karbid in elektrokorund. Do septembra so izvozili za 11 milijonov dolarjev.

STARI TRG PRI LOŽU

Telefonsko omrežje v tem kraju spada med najmanj razvito v cerkniški občini in ne zmore še zdaleč zadovoljiti vseh potreb: Za štiri tisoč ljudi ter za podjetja, šole in zdravstvene ustanove je na voljo le 150 telefonskih priključkov. Da bi razmere zboljšali, so letos poleti začeli z gradnjo nove pošte in telefonske centrale, ki bo imela tisoč telefonskih priključkov. V načrtu imajo javne govorilnice za vsako vas na področju te občine.

ŠKOFJA LOKA

Mednarodna agencija za atomsko energijo je skupaj z Geološkim zavodom Ljubljana pripravila enomesečni tečaj o metodah raziskav in o vrednotenju uranskih rudišč. Tečaja se je udeležilo trideset domačih in tujih strokovnjakov. To je bil že drugi tovrstni tečaj v Sloveniji.

ŠKOFJA LOKA

Delavski svet v podjetju Inštalacije je sklenil, da bodo do zime delali po enajst ur na dan, delavcem pa bodo priskočili na pomoč tudi uradniki v tem podjetju. Za ta dva ukrepa so se odločili, ker imajo veliko dela pri montaži na terenu in v proizvodnji termoakumulacijskih peči. Tudi težak finančni položaj v podjetju jih je prisilil k tem ukrepom.

TRŽIČ

Nova, devet kilometrov dolga gozdna cesta pod Vetrilom, bo gozdarjem zelo olajšala njihovo težko delo. Do Javornika, Končice in Vratnega vrha, kjer je okoli 660 hektarov gozda, bodo lahko prišli s sodobno gozdno mehanizacijo. Gradnja ceste, ki jo je financirala Ljubljanska banka, je stala okoli 35 milijonov dinarjev.

Dejstva so najbolj prepričljive izjave. Izjave, ki jih vsakdanje življenje bolj malo potrjuje, pa ne samo nikogar ne prepričajo, temveč sejejo nezaupanje, vzbujajo nejevoljo in načenjajo ugled ter avtoriteto tistih, ki jih dajejo.

Zato bo izjava, da si „Cerkev sama določa razsežnosti svoje svobode“, dobila vso svojo težo takrat, ko bo odnos do nje kot tujka sorazmerno redek, posamičen in zanemarljiv pojav. Žal pa še ni tako. Včasih lahko na primer beremo, da nekateri obravnavajo Cerkev in njeno dejavnost v okviru razprav o družbeni varnosti. Se pravi, da je zanje Cerkev še vedno nekaj nevarnega, nekaj, kar nas lahko ogroža. Še slabše je, ko vernik zve, da so kje z zaskrbljenostjo ugotovili, da se je pri njih dejavnost Cerkev okrepila. To jih skrbi. Ali ni takšna vznemirjenost neumestna? Kaže namreč, da imajo tam dejavnost Cerkev za nevarno. Zakaj strah, če se kje krepi versko življenje? Zakaj poziv: Ne pustiti nobenega „praznega prostora“ (bolje bi bilo: prostega časa), da se ne bo vrnila Cerkev? Zakaj sploh to tekmovanje s Cerkvijo? Kjer je ta miselnost še navzoča, tam je očitno vernost nezaželeni tujek. Pri vsem tem pa ni pomembno samo to, da je takšno stališče nasprotno črki in duhu naše zakonodaje. Huje je, ker se s tem ustvarja ozračje in razpoloženje, ki onemogoča ali pa vsaj otežuje istovetenje vernikov kot članov njihove družbe, z vsem, kar ima to za posledico.

Upoštevatni je treba, da ima tudi Cerkev svoje potrebe in da zanje najbolje ve ona sama. Ne moremo govoriti o usklajevanju, če se mora Cerkev samo podrežati temu, kar je opredeljeno in prikazano kot „družbeni interes“. Nobenega usklajevanja ni, če le politične razmere in koristi narekujejo mero in stopnjo navzočnosti vernosti in Cerkve v družbi in njenem življenju.

Bilo bi pa najhuje in celó žaljivo, če bi bilo treba to usklajevanje tako razumeti, kot da gre za preprosto trgovino „daj-dam“. Žaljiva bi namreč takšna razlaga te izjave ne bila v prvi vrsti za verne, temveč za tiste, ki za to izjavo stojijo. Kdor bi jo namreč tako razlagal, bi enačil nosivce te izjave z vsemi diktatorji in preganjavci Cerkve. Kateri režim v zgodovini je nasprotoval Cerkvi, če se mu je docela podredila, če mu je pokorno in vdano služila in ubogala vsak njegov ukaz? To je bilo čisto navadno izsiljevanje. Cerkev naj se odpove vsemu, kar ni trenutno „moderno“ ali družbeno-politično koristno in funkcionalno, pa bo uživala mir, svobodna bo in njenim članom se bo dobro godilo. Koliko je še danes totalitarističnih režimov, ki ponujajo takšna svojevrstna „usklajevanja“ interesov, ki pa niso nič drugega kot nagovarjanje, naj se Cerkev odpove zvestobi sebi in svojemu poslanstvu! Vedno so se našli oblastniki, ki so kaj takega zahtevali od Cerkve, vedno pa so tudi umirali krščanski mučencem, ki takih kravjih kupčij niso mogli sprejeti.

Povrh pa je treba v tej zvezi ponovno opozoriti, da imajo ljudje neke temeljne pravice zato, ker so ljudje. Te tako imenovane človekove pravice sodijo k dostojanstvu in svobodi človeške osebe, in nobena družba, nobena oblast nima pravice nad njimi. Tudi pravica do celovite in neokrnjene verske svobode in svobode vesti sodi mednje.

Posameznik je tako poseben in enkraten, da si družbena skupnost ne more domišljati, da se njeni interesi docela ujemajo z interesi vsakega njegovega posameznega člana in da ti člani drugih interesov sploh ne morejo imeti. Če torej družba nima vernosti za svoj neposredni interes, mora dopuščati, da jo posamezniki lahko imajo. Če tega ne upošteva, je diktatorska, in takšna je bila med socialističnimi stalinistična družba. Človeka posameznika je enačila z družbenim bitjem.

Vsaka zares svobodna družba upošteva tudi vse posameznikove potrebe. Vsa sporna vprašanja pa rešuje v dialogu, brez prisile. Glavna in zadnja skrb je in mora biti čim popolneje razvit človek, sposoben globokega osebnega in občestvenega življenja. Vsak drug družbeni cilj ljudi zasužnjuje in razčlovečuje.

Anton Stres

DRUŽINA, Ljubljana, 17. jul. 83/3.

josip jurčič

domen

domača
povest iz
srede 18.
stoletja

mati pripoveduje domnu vso zgodbo o graščaku sovi — ko je bila sovi zagrozila, da ga bo izdala njegovemu očetu, ji je obljubil za otroka 3000 tolarjev, če molči — po dolgem premišljevanju je to njegovo ponudbo sprejela

„Lej, Domen, tako sem te ljubila, preden si zagledal beli dan! Torej sem sklenila, da ne bom privolila v to, da imenujem človeka, ki mi je na glavo nakopal toliko nesrečo.“

Pri prvi priliki sem mu povedala. Pisma mi ni hotel napisati poprej, preden mu nisem prisegla, da ne bom o tem pismu pred smrtjo nikomur povedala. Šele po moji smrti naj bi ga imel otrok dobiti v roke. Šele potlej je pustil, da je prišel za pričo rajnki Plevnik: on je gledal, da je pisanje dobro. Ta mož je bil edini, ki je vedel, kdo je kriv moje revščine, on mi je tudi marsikaj preložil — Bog mu daj nebesa! — on mi je dostikrat pomagal, ko me ni nihče poznal. On bi tudi spravil pismo, ko bi se primerilo, da bi bila jaz umrla poprej, preden je postal Sova gospodar.“

„Ali vam ni on nikoli nič dal?“ vpraša Domen, ki ni materi ves čas pogledal v obraz, ampak nepremično sedel na svojem mestu pri voglu mize.

„Kdo? Sova?“ povzame stara. „Ne rečem nič, a dosti več ne. Tačas, ko je bilo meni najhujše, ko si prišel na svet ti, ko nisem imela kam stopiti čez prag, ko me ni hotel nihče pod streho — k rajnici materi, ki sami niso nič imeli, pa si nisem upala — tačas ga ni bilo. Šel je bil nekam iz dežele. Dostikrat sem menila prisego, ki sem jo prisegla, prelomiti, in stopiti s teboj v naročju pred rajnkega starega gospoda, očeta le-tega Sove, in mu povedati kako in kaj. ‚Pismo imaš v roki‘, mi je nekaj reklo, ‚dokažeš lahko.‘“

Pa me je vselej varoval angel varuh; pomislila sem, da boš imel ti nekdanj dovolj, da je prelomiti prisego, čeravno je bila storjena bolj po sili, greh, da sem vendar imela nekdanj svojega zapeljivca rada in da ga pred svetom ne smem osramotiti, pa sem potrpehla. . . . Pozneje mi je dal včas skrivaj kak denar, vendar veliko nikoli, skop je že od nekdanj, že tačas je bil. Tudi menim, da je rekel Jurcu najprej on, da je vzel tebe, mene pa na stare dni vtaknil semkaj. Vendar Jurec ne ve ničesar. Da bi mu

DOSLEJŠNJA VSEBINA:

Domen je nezakonski sin kmečkega dekleta Mete in graščaka Sove. Župan Jurec ga vzame v rejo, kasneje pa za hlapca. Ko ga Domen prosi za njegovo hčer Anko, ga Jurec odslovi, pri tem pa izda Sovo, češ da je on tega kriv.

Jurec pove Sovi, da se namerja Domen nad njim maščevati, zato skuša Sova Domna prehiteti s tem, da ga javi k vojakom.

Domen zve od berača Urha, da je graščak Sova njegov oče. Ko pove to materi, mu ona pove vso zgodbo. Sova je hodil za njo in ona je bila prepričana, da jo bo vzel. Ko mu je povedala, da je noseča, je vse obljube požrl in jo pustil na cedilu.

pa bil on za to kaj dal, tega ne vem. To vem, da je Sova že nekaterokrat želel, da bi jaz umrla in da bi se pisanje izgubilo, posebno ker se boji svoje zdanje žene, ki prihaja, kakor veš, le poleti dol, pozimi je pa nekje v mestu. Rad bi videl, da bi tudi tebe ne bilo. Pa to nič ne dé. Ti ga moraš spoštovati, zanj moliti: tvoj oče je. Še bolj ti je pa treba molčati in se ga ogibati!“

„Nikoli ne pojde v nebesa, če bo čakal na mojo — sinovo — molitev! Peklenšček mu bodi boter!“ sin zamolklo zarenči.

„Ne kolni! To je zoper božje in cerkvene postave, grozovit greh!“ svari mati.

„Pravite: Spoštuj!“ je dalje godrnjal Domen. „Menda zato, ker ga je bilo sram mene, še preden sem se rodil, ali zato, ker vam je tako prijazno postregel, ali morda zato, ker bi me bil že zmlada najrajši v žlici vode utopil; morda naj ga spoštujem, ker je prepovedal Jurcu, da bi

mi dal Anko (Preverjen sem, da je tako), da mu je sve-toval spoditi me od hiše, da me misli zdaj dati med voja-ke . . ."

„Kdo ti je to povedal?“ mu seže mati v besedo.

„To vem. Kdo mi je povedal, naj grem v vašo skrinjo iskat pisma, ki ste zanja vedeli sami? Kdo mi je imeno-val očeta, malopridnega človeka, ki mu bom stolkel čre-pinjo? Vem, da je od vas kupoval pismo in da vam je žugal, da me da v vojaščino, če mu ga ne izročite. Pa Domen, vaš sin, ne bo nosil puške, ne bojte se! Poprej ne bo Sova več tlačil trave, ko jaz hodil po straži . . . Tako je, mati, vse to vem in še katero.“

„Za strah božji!“ je rekla starka, ki je strahoma misli-la, da je morda njen Domen zapisan hudemu duhu, kajti zdelo se ji je nemogoče, da bi bil te in takšne reči izvel-del po drugi poti.

Vendar jo te misli kmalu popusté in zopet je jela tožiti in tarnati sinu, naj ima pamet, dokler se mu je bati vo-jaščine; sicer pa naj ne počenja ničesar, kar mu je na jeziku. Še posebej ga je prosila, da bi ji dal nazaj pi-smo, da se ne izgubi. Domen je pa odgovarjal: „Potrebujem ga jaz!“ In vse materine prošnje so bile ka-kor bob ob steno.

„Kod se pa pride v to luknjo, jaz nisem jazbec!“ je nekdo zunaj kočice na okno renčal. Domen je glas precej spoznal in utišal staro mater, ki gluha, kakor je bila, ni nikogar slišala pred durmi in je kar naprej tožila in pro-sila.

„Odpri, Domen!“ je kričal Urh iz Kostela, zakaj on je bil in nihče drug.

Domen gre ven, odpre škripava vrata in berač Urh stopi v hišico.

„Dober večer vam Bog daj, mati, in dobro večerjo!“ reče berač in se na široko ustopi sredi hiše ter nasloni na palico.

„Kdo pa je, Domen?“ vpraša starka sina.

„Le oči odprite, mati, pa pogledjte Zaplatka Urha iz Ko-stela!“ odgovori berač glasno.

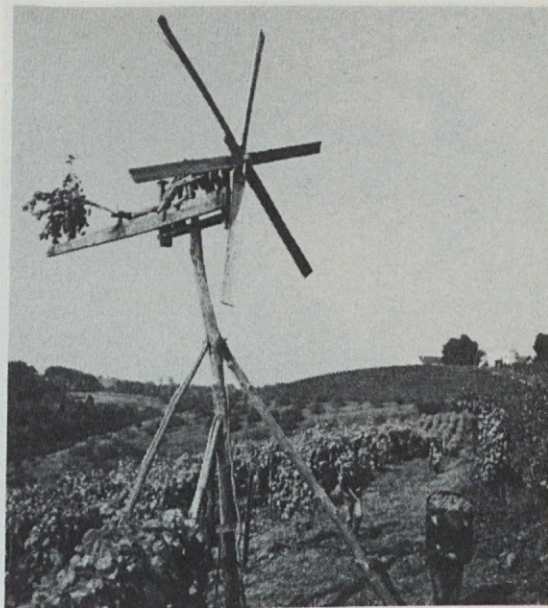
„I, le pojdi dol v vas,“ reče na to stara mati, „mi te ne moremo imeti, saj vidiš, da nimaš pri nas kje ležati. Zakaj ne greš dol v vas k Jurčevim, županovim?“

„Čakajte, mati, ne odrekajte mi strehe; saj vas nisem prosil. Bog me varuj, da bi nadložnim ljudem delal še jaz nadlego. Saj vem, kje je Jurčeva listnica. Rajši zle-zem tam v lopo, kjer imava v listju s Sultanom vsak en kot. S psi sem znan, z ljudmi prijatelj, mraz se me že ne prime — potlej me ne skrbi dobiti prenočišče, tudi ko bi mi ne bila za noč Jurčeva napravila postelje v gorki hiši za vrati, kakor jo je. Vidite, mati, tako je, jaz vas nič ne prosim. A Domnu bom eno rekel.“

Rekši se obrne od starice proti Domnu in mu zašepče: „Anka ti daje pošto, da pridi precej dol, nekaj gro-zovito važnega bi ti rada povedala. Pojdi, greval!“

„Kam greš, Domen?“ mati skrbljivo vpraša. „Bodi do-ma, ponoči ni dobro okrog hoditi, saj veš, česa se ti je bati.“

„Jaz se nimam in se ne bojim nikogar! Vojak ne bom, mati, to sem vam povedal, tudi ne, ko bi bil moj oče de-vetkrat graščak in bi se napenjal podnevi in ponoči.“

„Da bi te končal! To je beseda, Domen, to!“ reče be-rač. „Le utolažite se, mati stara, pojdite spat: spanec boljši ko žganec, mati.“ Ko je izgovoril zadnje besede, je berač že zapiral vrata za seboj in za Domnom.

Zunaj so se zvezde na nebu gosto bleščale. V vasi doli v dolinici je bilo vse tiho. Le tam daleč se je slišalo lajanje, ki mu je tudi v vasi kak pes od časa do časa odgovarjal. A mraz, ki je bil tem hujši, kolikor jasnejše je bilo nebo, je tudi žival primoral umakniti se v zakotja. Tu in tam so se svetile luči iz oken, če niso bila očem prikrita s sadnim drevjem, in naznanjevale, da vaščanje še niso pospali, ampak se zbrali okrog dobro založenih peči k veselim zimskim opravilom.

„Kaj pa je rekla Anka?“ vpraša Domen berača, ko sta stopala po gazi od kočice navzdol.

„Kaj ti bo rekla!“ odgovori berač. „Rada te ima. Tega pa s špehomalhu Urhu iz Kostela ne bo povedala, ne bo! A nekaj drugega je bilo. Jaz sem prišel tjakaj v mraku — drugam ne zahajam rad. Mislim sem kakšno na struno napletati, da bi dekličji laglje vrteli kolovrate. Že ponoči pa pride župan in zunaj v veži nathoma nekaj pošepeta gospodarju Jurcu. Precej po tistem je prišla Ančka bleda v hišo po trske, kaj-li vruga, in ko je šla venkaj iz hiše, se mi je zdelo, da mi je pomuznila: ‚Pridi ven, Urh, pri-di!‘ Brž pograbilam na ramo malho, v roke batino, rečem dekličem predicam, ki sem jim pravil ravno tisto pripo-ved, kako je bila grofica obvisela na šteljku, da me je jelo notri po životu nekaj gristi, in hajdimo, skočim v ve-žo. Na pragu je stala Ančka — buzarona, bistra deklica! — in je rekla: ‚Pojdi, Urh, pojdi!‘ pravi, ‚pojdi gor na hribec in povej Domnu, naj pride precej, še nočoj, nekaj mu bom povedala.‘ — ‚To pa to,‘ pravim, ‚zate grem pa na Klek, kjer stanuje hudir in čarovnica pleše na metli, in če ti rečeš, še nočoj sem gori.‘ Tako sem ji

rekel . . . Pa vrag te polomi, Domen, počasi mi hodi, kdo te bo dohajal!"

Tako je brbljal berač vse v enem dušku. Kolena so se mu šibila in od mraza zvonila, ko je na pol tekkel za hitro stopajočim Domnom.

„Umna deklica!“ je berač dalje klatil. „Če ti Bog dá srečo, jo boš pa dobil. Ko sem šel mimo kozolca, sem videl po preklah razobešene neke cunje in precej sem si domislil: aha, to je Ankina prevara, če jo dobi kdo zunaj govoriti s teboj, bo rekla, da je šla iskat le oprane obleke, ki jih je pozabila. Pa le pošteno se pomenita, jaz grem v hišo in bom take česnal in pravil, da ne bo živa duša vedela, kdaj pojde Anka iz hiše, vse bo mene poslušalo.“

„Kaj neki mi bo povedala?“ reče Domen.

„Kaj? Jaz bi uganil in ne rekel dva pota. Župan ni zastoj prišel od gospoda Sove in se oglasil pri Jurcu. Saj veš, kakšen opravek imata župan in Jurec, ki je med možmi lovci. Tvoj oče bi rad videl, da bi ti oblekel vojaško suknjo in da bi skoraj na tujem poginil. Velja, da ti to pove!“

Prideta do vasi. Iz Jurčeve hiše je bilo slišati veselo vretje in vpitje. Domen se vstopi v senco pri kozolcu ob skladovnici naloženih drv in čaka. Berač pa potrka na duri. Nekdo mu pride odpirat in kmalu potem je bilo iz hiše sem slišati njegove brenčče strune in na pol hri-pavi glas, ki je zraven drobil neko pesem.

Vrata se kmalu spet natihoma odpró, venkaj pride pla-ha deklica, stopi tiho na tvalo, posluša, ni li nikjer nikog-ar, in na lahko zakašlja. Od drv sem ji odgovori ravno tak glas. Stopi tja dol.

„Ah, Domen!“ reče, ko zagleda fanta. „varuj se in skrivaj se, lovili te bodo, danes je župan pravil mojemu

očetu. Naš oče niso privolili, a graščak tako hoče in pravi, da te morajo imeti.“

„Nič se ne boj!“ ji reče Domen in jo hoče prijeti za ro-ko.

A ta hip je bilo slušati gori ob oglu veliko stopinj. Ob prvem šumu plane deklica v vežo in Domen je, sklonjen ob skladovnici in naslonjen na polena, premišljal sam.

Ko so se stopinje približale, je Domen spoznal, da so možje lovci.

„Tebe gredó iskat!“ si je dejal in nehóte stisnil v pest bukovo poleno.

Znano je, da pred šestdesetimi in več leti ni bilo pri sosesk-ah takega reda kakor dan-današnji. Če je bilo vladi treba vojakov, je zapovedala po okrajnih gosposkah županom, naj dadó toliko in toliko mladih mož v vojake. Župan pa je imel v svoji soseski spet svoje podložne, pokorne može, ki jih je spravil na noge, kadar je hotel, ponoči ali podnevi, da so šli loviti tega ali onega mladega fanta, ki so ga mislili potlej izro-čiti gosposki.

Kdor je prišel v tista leta, je moral gledati, kako se bo umikal županovim rokam. Da so se fantje tačas vojske še bolj bali kakor dandanes, je bilo naravno, kajti, če so enkrat nekoga dobili, je moral služiti cesarju, dokler je mogel ali dokler ni umrl. Malokateri je prišel nazaj do-mov. Zato so se pa fantje skrivali po deset in več let, in stari možje med našim narodom vedó še dandanes veli-ko povedati, kako se je ta in ta umikal, kako je lovce prekanil itd.

Ta posel župana in njegovih pajdašev lovcev tudi ni bil lahek, to se ve: zakaj v svesti si je moral biti, da mu bo kaka roka, ki bo v obupu branila svojo prostost, razbila čelo, porinila nož med rebra, ali pa se bo ujetnik ma-ščeval, ko bo prišel od vojakov nazaj.

Župan je bil tudi nocoj zbral iz vasi vse može, ki so imeli dolžnost, hoditi ž njim na lov na ljudi. Vsi so se sešli v njegovi hiši, zaviti v kožuhe in z debelimi palicami za obrambo in orožjem v roki, samo Jurca ni bilo. On ni mogel preganjati svojega prejšnjega rejenca, tudi če bi se imel zameriti gospodu v gradu in vsej gosposki.

Ko so bili vsi zbrani, jim župan razloži, kam in koga gredo iskat, vzame velik nož, vrvice in okove, in možje gredo tiho proti koči na hribec. Malo je manjkalo, da ni-so srečali Domna z beračem, zakaj kmalu ko je Domen odšel iz hišice, so lovci trkali na mala vrata in okna.

„Kdo je?“ je vprašala stara Meta, ko je čez dolgo vendarle zaslišala, da nekdo na vrata bije in vpije.

„Odpri, stara prepelica moja, če ne . . . ti poderemo in razkrijemo streho in ti pademo od zgoraj v luknjo,“ vpije na okencu oče župan.

Tudi ko bi starka ne bila slišala besedi, je morala ve-deti, kaj in kdo je, kajti tisti hip se je nekdo zaletel v vrata, da se je vsa kočja potresla.

Odrine torej zapah z vrat in nekaj lovcev stopi s pri-žgano lučjo in pripravljenimi palicami v hišico, drugi so pa obstopili malo poslopje, da bi jim tiček ne ušel. A precej so uvideli, da ga ni v gnezdu. Vrh tega jih je sta-

ra mati še dobro ozmerjala in oštela, da hočejo ravno njej na stare dni vzeti edinega sina.

Oče župan je klel, da mu je Domen za noč ušel, in se ni veliko zmenil za to, kaj ženica klopoče.

„V vasi ga najdemo,“ reče eden, „pojdimo tja dol!“

Lovci jo uderó proti vasi. Stara mati pa jame zopet prebirati in preštévati jagode na molku, proseč Boga, da bi sina rešil iz vsakršne nevarnosti.

Tako jih je Domen videl, ko so prišli mimo njega. Vse krdelo se ustavi komaj pol streljaja od njega, tako da bi ga lahko zapazili, ko ne bi bil v zasenčju in sklonjen ob drvih. Lahko je razločil vse, kaj so govorili.

„Pojdi ti, Blaže, poglej, če je pri Jurcu! Pazi, da te kdo ne zagleda! Če ga ne drži hudir tukaj, ga nocojšnjo noč ne bomo imeli, in Sova bo hudo ukal nad menoj, zakaj nekaj mu preseda,“ je rekel župan.

Eden odide k oknu.

„Jaz pravim, da tega moramo,“ reče Tenkor, dolg mož. „saj je takega osebnjeka (= gostača) manj škoda ko kakšnega fanta iz kmečke hiše.“

„Tako ti povem, France,“ odgovori župan, „ko bi nam ušel, se z grajskim gospodom nikdar ne pobogamo, in saj veš, kako je: čim bolj ugajaš zlodeju in čim boljši si ž njim, tem boljši je on s teboj.“

„Mene vprašajte,“ dostavi širokopleč sosed, mali Škene, „jaz vem, jaz, kakšen je Sova. Ves pasji je in brez duše. Moj rajniki oče so vedeli to povedati — Bog jim daj mir in pokoj v grobu, saj ta hudoba Sova ga jim ni dal, samo zato, ker so mu nekoč pri tlaki ugovarjali nekaj besedi. Kaj meniš, da jim je kdaj pozabil? Nikdar ne, marveč so mu morali za neko prebito telce dvakrat plačati, dvakrat, zakaj enkrat ga je utajil, dasi so mu poštena dva križevca (= srebrn tolar s podobo križa) vrgli na mizo.“

„Kaj nam hoče, če ga ne dobimo!“ reče drugi. „Glave si ne bom za njim po kamenju lučal, naj mi to zapove Peter ali Pavel.“

„Ti lahko govoriš,“ reče župan, „a krop bo najbolj poparil mene. Ti bi ga bil nocoj videl, kakšen je bil, ko mi je naročal, in pa že ondan, ko je o tem govoril.“

„Glejte kleka, kaj bi se menili!“ beseduje dolgi mož Tenkor. „Koga moramo oddati, naj pove gospod in pokaže tega ali tega. Jaz pa pravim, še zmeraj je najbolje, če primemo tega, kakor katerega domačinskega sina. Kaj pa je on? Jurec ga je spodil, sam nima nič, mati pa dvakrat nič. S čim se bo živel? Kradel bo, kradel, le zapomnite si, možje lovci! Nikoli nič prida človek ni, kdor ljudi pozna . . . !“

Govornik se zgrudi na tla, oblije ga kri. Besedo mu je zaprlo težko poleno, ki je priletelo semkaj s tnala od skladovnice in zadelo Tenkorja v sence.

Domen je namreč tam tiho slonel, niti dihati si ni upal. Slišal je ves pogovor. Ko so kmetje tako ostro in neusmiljeno sodili njega in njegovo prihodnost, ko je čul, da se mu podtika celó tatinstvo, tedaj mu je po vseh žilah zavrela kri, roka se je vzdignila in po zraku je zažvižgalo debelo poleno. Domen je dobro meril.

Preden so možje vedeli kaj in od kod, je priletelo drugo, tretje poleno mednje, skoro nobeno zastonj. Od drv

sem pa se je slišala strašna kletev, en sam človek je slonel na skladovnici, pobiral polena in metal. „Lovite, držite, vežite, hudiči!“ je kričal Domen.

Krdelo lovcev se naglo razkropi po vrtu, za hišo in povsod, kakor ovce. Nobeden ni hotel ne nastavljeti polenom svoje glave, ne, kakor bi bilo graščaku Sovi všeč, se podvizati, da bi ga prijeli. Marsikateri je bil bolj ali manj ranjen, Tenkor je celó ležal v snegu in kri mu je lila.

Nihče se ni mogel Domnu približati, dokler je stal pri drvih. Da pa ima ravno roko in da tudi na daleč zadene, to je ravnokar videl župan in ž njim vsa drhal lovskih mož, ki se nad fanta, čeprav je bil sam, niso upali.

„Čakajmo,“ šepče župan, „zmerom ne bo pri drvarnici. Ko se odmakne, potlej pa, možje!“

Mesec je zahajal. Domen je čakal, da bi se storila tema, šele potem bi zapustil svojo trdnjavo; zakaj uiti ni bilo lahko. Proti severu je bil visok plot; preden bi ga preplezal, bi lahko skočili lovci iz kakega kota nanj. Proti južni strani je stala hiša, nasproti kozolec, in nihče ni mogel povedati, da ga ne čakajo tam. Za hrptom pa so mu bila visoko čez glavo naložena drva.

Mesec se skrije za goro. Sicer ni bilo tako svetlo kakor poprej, vendar tudi ne taka tema, da ne bi bilo moč razločiti človeka.

Domen ni mogel zmerom čakati in stati v mrazu. Tenkor je vzdihoval in vstajal iz snega; nihče mu ni prišel pomagat. Domen stopi sam k njemu in ga postavi pokonci. A mož tudi hoditi ni mogel, bil je kakor človek, ki ga je vino čisto zmoglo in potrlo.

„Menda boš drugo pot lepše govoril o ljudeh, ki ti niso nič mar,“ je godrnjal fant in ga peljal do vogla Jurčeve hiše.

„Hoj! Tu je razbita glava, pojdite ponjo!“ zavpije skož okno v hišo.

Jurčevi niso bili še ničesar slišali, kar se je bilo godilo okrog hiše. Zdaj je vse vrelo ven gledat, kdo je in kaj.

Domen stisne v roko krepelce, ki je ležalo pod oknom, pusti svojega krvavega pajdaša in jo zavije za ogel. Ni hotel čakati, da bi ga njegov poprejšnji gospodar dobil blizu svoje hiše in to celó ob tej uri, čeprav bi rad še enkrat videl drago obličje in se mu za skrbni opomin vsaj zahvalil.

A komaj se je upognil za vogel, mu pade prek glave trda palica, zvrtil se mu, noge se pošibé in zvrne se na tla, tiho, kakor bi bil hlod s tnala.

„Hej, sosedje,“ je kričal župan, kajti on je bil tisti junak, ki je za oglom potolkel fanta, „imamo ga, naš je!“ Zdaj se z vseh oglov prikaže nekaj lovcev.

„Preveč si lopnil, Tone!“ reče star mož, „kaj bo, če si ga ubil?“

„Naj ga! Meni je zdrobil ves komolec, kaj bo pa to?“ odgovori župan.

„To je hudičev sin,“ je menil drugi sosed, „dvanajst nas je in nas je razpodil.“

„Zakaj ste bežali? Poglejte, Tenkor bo morda umrl!“

„Ti, Tone, ti si jo tudi potegnili tedaj ko mi,“ dostavi tretji.

Kakor v sanjah se je Domnu zdelo, da okoli njega hrumi in šumi veliko ljudi kakor čebele pred rojem. Zdelo se mu je, da sliši Urhov glas, kako krohotaje se pika lovce, da so pogumni možje, in kako njemu polije vodo na čelo; da čuje še drug glasek se milo zajokati; potem pa se mu je zdelo, da ga nekam nesó. A nobene reči se ni popolnoma zavedel.

Stara Meta, Domnova mati, je čepela na vežnem pragu in se grela na soncu, kolikor se je stari ženski mogoče pri popoldanskem zimskem soncu greti.

Zdaj pride po poti druga stara ženica, kakor groš grošu podobna Meti, samo malo daljša.

„Bog ti daj tolažbo in dobro popoldne, Meta,“ jame govoriti prišla ženska.

„Kaj si prišla, Urša?“ vpraša brljava starka. „Kaj ho-diš? Ali si kaj videla mojega Domna?“

„Križ božji! Kaj ne veš?“

„Ne vem, ne. Sinoči je prišel ponj berač Urh in sta šla nekam, Bog ve kam, in še zdaj ga ni domov. Pa so sinoči pridrli lovci, in za križe in težave me skrbi, da ga ni domov. Negodé, le kaj vse si bo še nakopal na glavo!“

„Tako še ne veš, da so ga ujeli, da ga imajo pri županovih?“

„Kaj so ga?“ povzame preplašena starka.

„Ujeli!“ odgovori Urša. „Glavo ima počeno, pa bo menda vseeno moral v vojake.“

„Ah, jej! Počeno glavo!“ je tožila mati. „Ne pojde, ne, ne pojde!“

„Pa kaj je še storil! Tenkorju je razbil glavo, županu

zdrobil komolec, Klemenu zagnal poleno v rebra in ne vem, kaj še.“

„O jej, o Ježiš!“ je tožila in molila mati.

Précej je lezla v hišo po palico in potem je naglo švedrala, kolikor ji je bilo moč, v vas in naravnost k županu.

Domna je našla pri županovih v stranski izbici, sedečega na samem, tiho, kakor bi koga čakal. Roke je imel uklenjene z vrstico, glavo obvezano z ruto.

Ko je zagledal svojo mater, je vstal, oči so se mu zasvetile, vez na roki se je nategnila. A précej se je usedel in pobesil glavo.

„Kaj ste prišli, mati?“ je nagovoril starico. „Če ste prišli jokati, nikar ne jokajte zavoljo mojega očeta, zakaj dosti bo star, ko bom jaz stal na svojih petah.“

Mati ga otiplje, ali je hudo ranjen.

On se pa tega znamenja skrbne ljubezni otrese in reče: „Nič ni!“

„K njemu grem, on ti mora pomagati. Ne boš vojak, njegov sin si. K njemu grem, Domen!“ govori mati.

„Ne hodite! Pojdite domov! Tudi jaz pridem kmalu, zakaj vaš sin ne bo vojak, tudi ko bi imel predreti devet zidov, mati!“

„Beži, Domen, beži! Daj mi rajši pismo, ki si mi ga vzel! V grad grem in pomagal ti bo, moral ti bo! Daj mi pismo!“

Fant se zdaj domisli, da je imel res pisanje pri sebi. Zvezane roke so mu branile poseči v žep. Mignil je materi in ji velel pogledati. A ne znotraj ne zunaj žepa ni bilo nikakršnega pisma.

„On mi ga je vzel!“ reče Domen in grozno zakolne.

Stara mati, ki se je do zdaj še nekoliko premagovala, morda zato, ker je upala še kaj izprostiti, je bila kakor iz

uma, ko je videla, da je njena edina priča izgubljena, priča, ki jo je toliko let hranila.

Župan, ki je prišel blizu, je povedal, da je hotel gospod Sova imeti neko pisanje, ki so ga našli pri Domnu, in da ga je vzel še ponoči, ko se ni Domen zavedal.

„K njemu grem!“ je rekla starka in je štrevala po treh proti gradu, tipaje s palico pot pred seboj.

Sonce je bilo že nizko, ko je prispela v grad.

„Glej, Tomaž!“ reče eden grajskih hlapcev, „stara Meta je prišla gor, kaj bi le-ta rada?“

„Vrag vedi!“ odgovori drugi, „desetine nima plačati, tlačanka tudi ni.“

„Še mlade si ne upajo hoditi gor, nikar pa že stare pokveke. Če jo stari dobi, jo izpehā ven kot primojduha! Glej ga, ravno tamle gre, drži se ko stare kleščā, zopet ni stopil davi čez prag s pravo nogo.“

Gospod Sova je res prišel s svojim ostrim obrazom in osornim pogledom po dvoru. Pred vrati se snideta s staro ženo Meto.

„Kaj bi rada tukaj?“ napade graščak starko.

Zdajci se obrne ženica proti njemu, kajti popred ga ni bila zagledala.

„Sina mi dajte nazaj, zdaj imate pismo, doto ste mu vzeli, lastnemu otroku, ne jemljite mu še življenja, to vas prosim na kolenih, za pet krvavih ran božjih!“ je govorila stara ženica, povzdignila svoje suhe, koščene roke, kakor bi molila Boga.

„Kaj to meni mar, jaz ga nimam v žepu, tvojega sina, pojdi drugam!“ reče Sova in stori stopinjo na kamnito stopnico, ki je držala do praga.

„Bog ga bo terjal od tebe!“ vpije razkačena žena, „če ga daš sam ubiti in zaklati na tuji zemlji.“

„Poberi se mi, baba, kaj hočeš!“ zagrmī gospod Sova in starko strašno pogleda.

Na to vpitje se prikaže tu in tu izza vogla kaka radovedna glava, da pogleda, nad kom se gospod jezi in gotuje.

Stara žena je poznala pred njo stoječega. Razvidela je tudi, da je zastonj dalje prositi. Strašno jo popade srd, zasvetē se ji na pol brljave oči, zardi trhlo lice, vzdigne palico in s hripavim glasom žuga: „Pred božjim stolom boš odgovarjal, živinče! V peklū boš gorel zavoljo svojega sina in zavoljo sebe. Preklet je oče, ki je tebi podo-ben!“ Njen glas je odmeval po razprostranih dvoriščih.

„Nori!“ je vpil Sova hlapcem. „Izpehajte jo ven!“

Vsak se je bal dotakniti se prvi uboge starke: menili so, da je res znorela.

Gospod pa se jezno obrne k dvema in pravi: „Tomaž, Blaž, kaj sem rekel? Ven, ven!“

Rada ali nerada, hlapca sta morala ženo prijeti in jo peljati z dvora ven na sneg.

Na samem je jela starka jokati in jokati. Že tako je videla le na pol in samo podnevi, solze so ji zdaj vzele še tisti vid, kolikor ga ji je narava še pustila. Bila je sama na polju, vsako četrū ure je storila pet stopinj in je ob-stala in zopet četrū ure jokala.

Sonce je bilo zašlo, mrak je nastal, mraz je pritisnil zopet toliko bolj, kolikor je bil podnevi odjenjal.

Nič več ni mogla storiti naprej niti koraka. Tudi stati ni mogla. S suhim mahom poraščen kamen je molel tik gazi iz snega. Nanj se hoče starka uvesti, ko ga dotiplje s palico, a stare kosti se ji nočejo vdati, pade v sneg. Vstati ne more, sama je na polju, nikogar ni, da bi ji pomagala na noge, glasu nima, da bi koga priklicala na pomagaje.

Nebo se pooblači, nastane tema. Ostra burja pripiha in žvižga po polju in travniku. Sem in tja pade tudi kako zrno snega, zmerom bolj in bolj pogosto, nazadnje v debelih platicah ter pobeli drevje in vse, kar je bilo od poprejšnjega snega golega.

Gospod Jurec je doma odvečerjal in odmolil, svojim podložnim odkazal, kaj imajo še pred spanjem storiti, potem pa, videč, da je zunaj grozno temno, prižgal veliko baklo iz mlade brezice, narejeno z betom in sekirō in posušeno v dimu, ter se napravil na pot v grad k staremu prijatelju, gospodu Sovi, malo povasovat za povečerek.

Tako vidimo sivolasega moža, kako zamišljen korači po stezi ob ravnem travniku, zdaj pa zdaj z golo, žuljasto roko utrne baklo, ne meneč se ne za stare vrbe in rakite (= vrbovje), rastoče ob malem potočiču, ki je tekel pod ledeno skorjo v svoji stružici, ne za čarobni odsev svoje luči iz grmičja.

Kar zagleda ležati pred seboj tik gazi nekaj črnega. Sneg je bil tisto že malo pobelil, vendar je videl, da je to človek, in sicer ženska.

Mislil je, da je morda kaka beračica zaspala. Brcne jo z nogo in zavpije: „Hoj, stara, tukaj je mrzla postelja, vstani! Kaj ležiš na zobeh? Dejal bom, da si delala v oblakih sneg in točo kot čarovnica in padla dol, če ne vstaneš!“

A baba se ne gane, naj jo Jurec suva ali ne suva, bo še

kje, domovina, si?
še pod triglavom, okrog karavank?
tu? preko mórja? in ni ti mejã?

(župančič)

iz našega zdomstva

anglija

V Londonu smo imeli v naši obnovljeni kapeli lepo slovesnost. Obiskal nas je tukajšnji pomožni škof Howard Tripp.

V svojem nagovoru med mašo nam je zagotovil svojo skrb in pripravljenost pomagati. Hvaležni in veseli smo bili njegovega obiska, saj je vsakogar osebno pozdravil in se z njim ljubezavno pogovarjal. Škof nam je vsem zaželel, da bi se med seboj vedno bolj sprejemali kot ena družina. To družinskost smo zelo konkretno doživljali. Naše dobre gospodinje nikakor niso skoparile s svojimi talenti. Hvala Bogu za ta njegov dar gostoljubnosti.

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — V nedeljo po Velikem šmarnu smo se spet zbrali k redni božji službi in se po maši zatekli v naš slovenski center. Med počitnicami je bil lepo obnovljen. V mali dvorani je sedaj nov pod. V veliki dvorani je napravljena lesena stena, prav tako je del hodnika z lesom obit. Tudi stranišče je bilo prenovljeno, pa še vse skupaj na novo pobeljeno. Popravila je financiral škofijski Pastoralni urad, delo so pa opravili Poljaki in g. Anton Zorë, kar je bilo inštalacijskega dela pa njegov sin Janez. Vsem prav lepa hvala. Prav bi bilo, da bi znali ljudje svoj center ceniti in da bi radi tja zahajali.

Veselili smo se že, da bomo slo-

vesno obhajali prav v centru 80-letnico našega g. Jakoba Hrastlja. Pa se je zadnji teden v avgustu moral zateči v bolnico. Najprej je bil pri usmiljenih bratih, po 14 dneh so ga pa prepeljali v bolnico k usmiljenkam na Langstraße, na urološki oddelek. Upamo, da ga bodo kmalu toliko pozdravili, da ga bomo spet imeli med seboj in se ob lepem življenjskem jubileju skupaj poveselili.

V soboto, 10. septembra, sta se poročila v farni cerkvi v Traunu g. Jožef Sadl in gdč. Suzana Schindlbauer, trgovska nameščenka. Jožef je bil 12 let ministrant pri slovenski božji službi, vse do počitnic. Tudi Suzi, kakor smo ji rekli, je dostikrat prihajala v naš center z mladimi. Obema želimo, da bi ostala dobra, da v zakonu ne bi pozabila na Boga, ki je temeljni kamen dobrega zakona. Poročal je slov. izseljenski duhovnik.

Istega dne sta se tudi poročila g. Robert Krištof Grčar, rojen in krščen v Krakovu na Poljskem, in gdč. Stanislava Ana Pokorná, rojena v okolici Prage na Češkem. Živita oba v St. Georgen im Attergau. Poročka je bila v slovenski cerkvi na Dunaju. Poročna maša je bila pravzaprav škofovsko maša, ki jo je vodil slovenski metropolit dr. Šuštar ob somaševanju škofa dr. Jenka in dr. Smeja. Z njimi je somaševalo še 12 duhovnikov. Takoj po maši je pa linški izseljenski duhovnik oba poročil. Za priči sta bila prof. dr. Stan-ko Čegovnik, rektor uršulinske cerkve v Celovcu in g. Silan, tinjski dekan. G. Grčar je poljski državljani in je nekaj časa študiral teologijo v Ljubljani, dokler se ni umaknil v Avstrijo. Tudi njima želimo božji blagoslov na skupni življenjski poti.

V nedeljo, 31. julija, je v župni cerkvi v Linz-Ebelsbergu bila kršče-

na mala Silke Skala, drugorojenka ge. Drage roj. Grandovec. Botra je bila teta, ga. Darinka Ribič. Sestrice se veseli posebno bratec Kristijan.

Kakor je bilo v septembrski številki Naše luči napovedano, smo se tudi linški Slovenci udeležili 12. septembra na trgu Am Hof na Dunaju srečanja papeža z delavci in zdomci. Iz Linza nas je šlo 16, od teh 7 v narodnih nošah. Bili smo pa nekoliko razočarani, ker so nas postavili zadaj k ograji, kjer je bil napis „Slovenci pozdravljajo papeža“. Za naše narodne noše, ki so bile napovedane, ni bilo spredaj rezerviranih mest in so se tako povsem izgubile. Pisec je dobil vtis, da je bilo to srečanje, ki ga je pripravilo Kat. delavsko gibanje (KAB) slabo organizirano. V oči je tudi padla maloštevilna udeležba delavcev pri tem srečanju s papežem. Ujelo nas je tudi, da so pred prihodom papeža prireditelji odstranili slovenski transparent, češ da ovira pogled na tribuno, na katero pa tudi mi nismo nič videli, ker je bila prenizka. Razveselilo nas pa je, da je papež nas pozdravil tudi v slovenskem jeziku takoj za hrvaškimi zdomci, ki jih je bilo na trgu res dosti.

V avli Hypo-banke je bila od 14. do 23. septembra razstava črtežev Dragutina Trumbetaša pod naslovom „Z vidika zdomca“. Namen razstave je bil opozoriti domačine na

Pri krstu Silke Skala

probleme zdomcev pred zdomsko nedeljo.

V družini Horsta in Kriste Riger, rojene Häuschen, so dobili 12. sept. *prvorojenca*. Naj bo otrok mladim staršem res v veselje.

SALZBURŠKA

SALZBURG — Kakor izgleda, tudi naša skupnost v Salzburgu ne bo izumrla. V družini ge. Kemptner Alenke, rojene Jarc, ki je lektorica na salzburški univerzi, so *dobili drugega otroka*, ki je postal božji otrok doma v Sloveniji. V družini Franca Šmigoca so tudi *dobili naraščaj*. Otrok bo krščen na ime Marko. Obema družinama iskreno čestitamo in pričakujemo, da jih bodo dobro vzgojile.

TENNECK — V bolnici v Murski Soboti je *umrl* 11. junija Štefan Tibaut, doma iz Hotize, kjer je bil tudi 12. junija položen k večnemu počitku. Mož je dočakal 75 let. Dva meseca prej sta z ženo, ki je privezana na voziček, praznovala zlato poroko. Sinu Ivanu, ki živi med nami v Tennecku in hčeri, ki živi v Chelles pri Parizu, naše iskreno sožalje.

Zaradi Kat. shoda na Dunaju smo imeli mašo v septembru že na prvo nedeljo. Po maši smo se zbrali v tovarniški dvorani in preživeli lep večer. Za telesne potrebe sta spet poskrbela Švabova, za kar se jima izseljenski duhovnik iskreno zahvaljuje. Iz lastne izkušnje ve, da je to dosti nehvaležno delo. Pa bo že Bog povrnil!

DUNAJ — Okrog 10 let je bil slovenski socialni urad, ki ga od vsega začetka vodi gdč. Ema Murko, nastanjen v hiši, kjer je tudi hrvaška kat. misija, v Seitzergasse 5./II., v prvem okraju. Mesto tam mu je določil dunajski Pastoralni urad.

Ker je slov. kat. misija dobila svojo cerkev in letos spomladi tudi primerno stanovanje, je direktor Pastoralnega urada, msgr. dr. Schwarzenberger določil, naj se tja preseli tudi socialni urad. To se je zgodilo s 1. avgustom.

Kdor ima probleme z različni „pa-

Po poročnem obredu v slovenski cerkvi na Dunaju — Robert in Stanislava Grčar s pričama.

pirji“ ali druge socialne probleme, se more sedaj tja zateči.

Kakor je znano, se je vršil v septembru na Dunaju Katoliški shod, ki je bil vsaj delno povezan s papeževim obiskom Dunaja. Drugih dežel ni obiskal, razen Marijinega Celja na gornjem Štajerskem.

G. misijonar p. Štefan Ferenčak je imel s pripravami res dosti dela in skrbi. Treba je bilo pripraviti peve, mladi tamburaški zbor in še polno malenkosti, za katere le Bog ve.

V petek so se dunajski Slovenci pridružili koroškimi rojakom na Koroški cesti v središču mesta. Škoda, da smo bili razbiti v tri ali štiri skupine. Trg, ki bi nas vse združil, bi bil primernejši. Tako so na enem kraju peli, drugod plesali, spet drugod igrali. Ko je prišel čas odprtja shoda, so se vsi podali proti Trgu sv. Štefana.

V soboto zjutraj so se zbrali Slovenci iz vseh področij — dunajski, koroški in zdomski Slovenci — v cerkvi presv. Srca Jezusovega na Einsiedlergasse. Pred cerkvijo je stal na avtomobilu 4 tone težak zvon, ki ga je daroval za šmarnogorsko cerkev zdomec g. Blažič. Ob osmih zjutraj so pristopili k oltarju duhovniki s 3 slovenskimi škofi k somaševanju. Vodil ga je metropolit dr. Šuštar ob asistenci škofa dr. Jenka in dr. Smeja. Škof dr. Kramberger pa je bil tiste dni na obisku pri rojakih v Kanadi. Poleg škofov je somaševalo še 12 duhovnikov. Na koru je izredno ubrano pel ljubljanski stolni zbor „Förster“ pod vodstvom dirigenta g. Trošta. Po

maši je bila kar v cerkvi kratka akademija s pevskimi nastopi. Predvsem so nas navdušili mladi tamburaši. Navdušen aplavz je doživel tudi zbor Förster. Govorila sta pa metropolit dr. Šuštar in p. Štefan.

Nadškof dr. Šuštar se je p. Štefanu Ferenčaku posebej zahvalil, da je pripravil to srečanje vseh Slovencev. G. Ferenčak se je zahvalil slovenskemu metropolitu in obema škofoma, pa vsem navzočim in jih povabil na okrepčilo. Dunajske gospe in gospodje so postregli na vrtu in v dvoranah. Ljudje so se pogovarjali in peli v res veselem razpoloženju. Škoda, da ni bilo zraven še slovenskih pevcev iz Koroške, ki so imeli med tem vajo za petje pri papeževi maši v nedeljo v Donavskem parku.

Pod geslom „Solidarnost pri delu“ se je vršilo v ponedeljek, 12. sept., srečanje delavcev in zdomcev s papežem. Program na trgu Am Hof se je začel ob 15.45 na posebnem odru pred cerkvijo Am Hof. Najrazličnejše skupine so sodelovale. Med njimi je bil predviden tudi dvojni nastop Slovencev. Malo po četrti uri je res nastopila otroška folklorna skupina Ivan Cankar s prekmurskimi plesi. Kot 13. točka je bil predviden nastop „Mladinskega tamburaškega ansambla“ dunajske slov. katoliške misije, ki je že v soboto nastopil v slovenski cerkvi. Mladi so bili že na odru, pa je od nekod prišla vest, da papež že prihaja in so mlade, na njihovo in naše razočaranje, odstranili z odra. Pa je bilo treba še polnih 20 minut

čakati, da je Janez Pavel II. prišel k nam. Ker so prav malo prej reditelji odstranili tudi slovenski transparent z napisom „Slovenci pozdravljajo papeža“, nas je to še bolj spravilo v nevoljo in nam v precejšnji meri pokvarilo ta večer. V nas je nastal vtis, upravičen ali ne, tega ne vemo, da nas Slovence na Avstrijskem utišijo, kjer le morejo. Saj takih dogodkov nismo privikrat sedaj doživeli. Slovenci z Dunaja in Linza so tako že stali na mestu, odkoder se je komaj kaj videlo na oder, kjer je papež govoril in kjer so bili nastopi skupin.

Ko je sveti oče prišel, smo ga pozdravili s ploskanjem. Nato je papeža pozdravil predsednik KAB (kat. delavsko gibanje), takoj za njim pa zdomci, najprej slovenski par v narodni noši. Posebej so tudi otroci pozdravili papeža, med njimi tudi slovenski deček in deklica prav tako v narodni noši. Žal smo navzoči Slovenci slišali samo pozdrav predsednika KAB, nič pa nismo videli in slišali drugih pozdravov. Šele Pozdrav Janeza Pavla II. v slovenščini nas je spet spravil v dobro voljo ter slovenska prošnja za družine zdomcev, ki morajo živeti ločeno, nas je podžgala, da smo glasno molili očenaš v našem jeziku. Tako smo se z mešanim občutjem po papeževem blagoslovu razšli domov in marsikdo je zavzdihnil: „Zakaj nisem ostal doma, da bi brez stroškov pred televizorjem res nekaj videl!“

Gotovo pa je bila naša, sicer ne preveč številna navzočnost, potrebna, saj bi bilo res sramotno, če bi se ne oglasili po papeževem pozdravu z „živio“ klici. Vsem, ki so se potrudili in prišli, žrtvovali čas in denar, iskrena hvala in Bog povrni, ali kakor je papež dejal: „Vergelt's Gott“.

belgija

LIMBURG-LIÈGE

Romanje in piknik — Na binkoštni ponedeljek smo imeli tradicionalno romanje v Banneux, ki mu po-

poldne sledi piknikovanje v Frankopolju, ukrajinski pristavi v Ardenah. Na to romanje smo letos prvič povabili tudi rojake iz okolice Lièga. Nekateri so se odzvali povabilu. Prepričani smo, da jih bo vsako leto več. Slovenski dan v oktobru in romanje na binkoštni ponedeljek naj bi dvignila na pot prav vse Slovence na teh dveh področjih. Italijani, Poljaki, Ukrajinci, Madžari in Hrvati se že dolga leta zbirajo v Banneux iz vse Belgije in sosednjih držav. Pa da bi mi ne zmogli kaj takega?! Treba se bo preprosto prebuditi!

Slikarski talent — V Belgiji so med šolsko mladino razpisali tekmovanje, kdo bo napravil najlepšo sliko pod geslom: *Doživeti naravo*. Mladi so predložili 285.000 slik. Od teh slik jih je bilo nagrajenih 90 in med njimi tudi slika, ki jo je narisal naš rojak, pridni Berto Virant mlajši iz Maasmechelena. Iskreno čestitam.

Jubileji — G. Ivan Lipovšek, eden prvih odbornikov društva Slomšek in zvesti član Slomškovega pevskega zbora je v juliju praznoval 70. obletnico življenja. Njegovega praznika so se udeležili vsi sodelavci in prijatelji. Slavljenec in njegova žena ga. Betka sta vse pogostila. Gospod Lipovšek je vesel človek. Petje mu je pol življenja. Za njegovo zvesto sodelovanje se mu iz srca zahvaljujemo in voščimo, da bi še dolgo veselo prepeval.

V Dilsnu je ga. Ana Hosner slavila 80. obletnico življenja. Slavljenska je od vsega početka zvesta članica naše skupnosti. Slovenskemu duhovniku je s svojim možem, rajnim g. Antonom, dolga leta nudila gostoljubje. Gospa Ana živi v prijetni hišici ob kanalu v senci mogočne lipe. Še vedno z veseljem obdeluje vrt in goji piške. Rojaki in domačini se radi ustavljajo pri gostoljubni Ani. Izrekamo ji toplo zahvalo in kličemo: na mnoga leta!

V Houthalenu so Ajdiškovi pripravili praznik za 80. obletnico ge. Amalije Klemenčič, mame Ajdiškove gospodinjke ge. Anice. Praznika so se udeležili številni prijatelji. Dobra gospa, ki prihaja iz Ljubljane,

SLOVENSKI DAN V EISDENU

Vljudno vabimo na Slovenski dan, ki bo v soboto, 8. oktobra 1983, v Kultureel Centrumu v Eisdenu.

Slavje se bo začelo z mašo ob 16. uri.

Sledil bo kulturni in družabni program, pri katerem bodo sodelovali: Slomškov mešani in moški zbor, Vesela mladina, Hrvatska folklorna plesna skupina iz Lièga in belgijski gostje.

Za prosto zabavo bo skrbel odlični Lesjakov ansambel iz Nemčije.

Pridite v čim lepšem številu!

Slovenski dan v Belgiji že vsa leta organizira društvo Slomšek, a bi moral postati srčna zadeva vseh **zavednih in osveščenih** Slovencev v Belgiji in sosednjih državah. S svojo navzočnostjo pokažimo svojo solidarnost v delu za naše skupne ideale. Drugeče biti ne more in ne sme! Ker nas je malo, se moramo čim bolj približati **stodstotni** udeležbi. Oddaljenost ne sme za osveščene ljudi igrati nobene vloge. Najbolj oddaljeni so še vedno blizu... S svojo navzočnostjo boste dali priznanje mladim delavcem in tistim, ki se že desetletja trudijo za našo skupnost. Dobro pomislite! Vi ste naši! Mi smo Vaši! Mi spadamo skupaj! Vaše mesto je med nami!

Hvala vnaprej! Na veselo svidenje! Bog Vas živi!

„Slomšek“

se je med nami lepo udomačila. Pridno se udeležuje življenja naše skupnosti. Naj jo dobri Bog ohrani pri zdravju.

Novo ognjišče — V Maria Heide je prof. Karel Cverle popeljal pred oltar nevesto gdč. Margareto Labus. Poroke se je poleg sorodnikov udeležila vsa Slomškova skupnost. Svata v dvorani Casino je bila pra-

va ljudska svatba s čez 300 gostov. Pevci in Vesela mladina so svatovanje obogatili s pesmijo in folklornimi plesi. Tako prvi člani Vesele mladine drug za drugim zapuščajo samski stan. Ga. Margareta in g. Karel sta bila z nami že v zasilni slovenski šoli, potem pri Veseli mladini in pevskem zboru. G. Karel je bil nekaj časa predsednik Vesele mladine. Oba sta svojo prvo mladost preživela v družini in z nami. Upamo, da bo njuno sodelovanje z nami dalo pečat njenemu skupnemu življenju. Še vedno ju potrebujemo. Onadva pa potrebujeta nas. Vemo, ne bo čisto brez problemov. Nastanila sta se v Mechelenu, kjer g. Karel uči klasične jezike v škofijski gimnaziji. Mlademu paru iskreno čestitamo in želimo vso srečo in božji blagoslov. Zahvaljujemo se za sodelovanje in se priporočamo še za naprej.

Naši rajni: Poročilo moramo zaključiti z vestjo, da nas je nepričakovano zapustila ga. Gertrud Pompe, rojena Musger leta 1911 v Recklinghausnu. S svojim možem g. Francem je stanovala v Genku. Z njenega često nasmejanega obraza je odsevala mirna narava in zlato srce. Njena skrb je bila biti dobra za moža, otroke, vnuke in vse ljudi, s katerimi je prišla v stik. Pogreb je pokazal, kako so jo ljudje spoštovali. Ohranili jo bomo v lepem spominu. Naj ljubi Bog osreči plemenito ženo.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, Impasse Hoche, poleg Slovenskega doma.

Starše in otroke opozarjamo na verouk in slovensko šolo.

Slovenci iz Pariza bomo šli v nedeljo, 16. oktobra, na izlet v Reims in Epernay. Najprej bomo imeli skupno mašo v Reimsu, nato bo v

Terezija in Henrik Vajdič iz La Machine v družbi svojcev ob njuni zlati poroki.

Epernayju ogled šampanjske kleti, potem pa skupno kosilo in družabni popoldan.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Počitnic je konec. Niso bile prijetne za vse. Pred počitnicami nas je po dolgi, trpljenja polni boleznij zapustila dobra katoliška žena, cerkvena pevka, gospa Pavla Kozlevčar. Stara je bila 68 let. Po njej žaluje njen sin in 85-letni mož, z njima pa tudi vsa slovenska kolonija. Rajna je bila pridna šivilja in postrežljiva za vsakogar, ki je potreboval njene pomoči. Naj ji Stvarnik obilno povrne njene dobrote!

Kaj pa msgr. Grims? Še zmeraj je izseljenski duhovnik, vendar je vsled dolge boleznij nekoliko opešal in moral omejiti svoje delovanje. Prej je večkrat prišel v Aumetz in Tucquegnieux, zdaj so pa naše zveze z Merlebachom nekoliko popustile. Radi bi videli, da bi njegov naslednik č. g. Kamin zdaj prihajal k nam. Primanjkuje mu pa časa, ker ni samo slovenski duhovnik ampak tudi francoski kaplan. Smo kar nekoliko žalostni, ker vemo, da prihajajo od časa do časa h gosp. Čretniku, Flisu, Kavalarju itd. njihovi sobratje na obisk in v pomoč, k nam pa ni nikogar več. In vendar bi tudi naš duhovnik g. Dejak potreboval malo pomoči. Njegov delokrog je zelo obsežen in mora daleč naokrog hoditi maševat, obiskovat rojake in bolnike. Poleg vsega pa pomaga še francoskim duhovnikom.

Zgoraj omenjena pokojna gospa Kozlevčar je imela posebno srečo, da jo je g. Dejak ravno en dan pred smrtjo še obiskal in ji prinesel duhovne tolažbe.

Gospodje slovenski duhovniki, pridite včasih tudi k nam! Pri moji družini imate zmeraj hrano in stanovanje na razpolago.

J. Jankovič

MARSEILLE

Letni dopusti so končani in Slovenci iz Marseilla in okolice, čeprav smo zelo raztreseni in nas ni veliko, se začenjamo spet zbirati k slovenski maši. Začeli bomo na rožnovenski nedeljo, 2. oktobra, ob 5. uri popoldan v Euouresu. Ta naša srečanja so le nekajkrat na leto, zato pridite vsi, da skupno z molitvijo in pesmijo — kot nas je mati naučila — damo Bogu čast in se skupno poveselimo. Po prvi nedelji v oktobru bodo letos naša srečanja še na naslednje nedelje: 6. novembra, ko se bomo spomnili naših pokojnih in 18. decembra kot priprava na božič: pred mašo bo spovedovanje. Pridimo radi in naj nam ne bo pretežka nobena žrtev, da se srečamo.

Mesec oktober je posvečen Mariji in molitvi rožnega venca. Radi s to preprosto molitvijo počastimo našo nebeško Mater!

FREYMING-MERLEBACH

Tombola v Stiringu v nedeljo, 4. septembra, je lepo uspešla. Udeležba je bila velika. Vladalo je veselo

razpoloženje ob kranjskih klobasah, čevapčičih, dobri vinski kaplji, za tiste, ki so imeli srečo, pa še ob dobitkih. Pristrčna hvala vsem, ki so kakorkoli pripomogli k temu lepemu popoldnevu.

V naši slovenski misiji imamo sedaj že telefon: št. (8)7814782. Tudi jaz, vaš prehodni slovenski duhovnik Franc Felc, sedaj že stanujem v naši novi hiši, 14 Rue du 5 Decembre, 578000 Merlebach. Novomašnik g. Jože Kamin pa je nastavljen za kaplana v Forbachu. Da ne bo kdo tega ukrepa tukajšnjega škofa napačno razumel in morda celo neljubo kritiziral, češ škof bi ga rad porabil kar za svojo škofijo in ignorira to, da je g. Kamin namenjen za naslednika msgr. Grimsa, bodi povedano tole:

Mene škof je takoj pri prvem srečanju lanskega leta začel nagovarjati, naj bi ostal tukaj za približno tri leta. To je bilo proti mojemu prvotnemu namenu in mi tudi ni bilo jasno, zakaj on to želi. Ko sva se v marcu tega leta v Saint Avoldu zopet srečala, mi je to bolj natančno razložil. Glede g. Kamina je škof mnenja, da bi ne bilo dobro za njegov nadaljnji duhovniški razvoj, če bi takoj od začetka imel samo tole. Ne bi si mogel pridobiti dovolj dušnopastirske prakse, zlasti ne v delu med mladino in otroki. V tem naj bi se poprej vadil kot kaplan na kakšni francoski fari, če je mogoče, v fari, kjer je čim več Slovencev. To škofovo misel boste tem lažje razumeli, če si ogledate na platnici Naše luči imena drugih slovenskih duhovnikov. Njihovo število je zadnja leta zelo naraslo. Vsi so prišli še razmeroma mladi, vendar nobeden kot novomašnik. Vsak je bil prej že nekaj let v običajni dušnopastirski službi, to se pravi, bil je kje kaplan ali župnik. Bodite torej brez skrbi: g. Kamin bo prej ali slej prevzel polno nasledstvo msgr. Grimsa. Bo pa tudi kot kaplan v Forbachu enkrat ali dvakrat tedensko na razpolago v našem novem domu. Msgr. Grims javno ne more več nastopati, v duhu pa je povezan z vami kakor poprej, za vas moli in obiskuje bolnike.

22. avgusta je *umrla* Marija Mol-tara in bila pokopana v Hochwal-du.

V duhu združeni z vami vas lepo pozdravljamo vsi trije vaši dušni pastirji, msgr. Stanko Grims, Franc Felc in Jože Kamin.

nemčija

STUTTGART-okolica

„Ohcet za ohcetjo“ — Letošnje poletje ni bilo bogato le na sončnih dnevih, pač pa tudi na porokah. Kar pet smo jih imeli in šesta je sedaj v pripravi. Take žetve na tem področju že dolgo ni bilo. V Heilbronn sta šla pred oltar Marica Primožič, rojena v Ljubljani, in nemški rojak Vili Herrmann iz Massenbacha. V Knittlingenu sta si obljubila pred oltarjem življenjsko ljubezen in zvestobo Bogoslav Grobelnik, doma v Vitanju, in Brigita Kotnik, rojena v Esslingenu. V Rechberghausnu sta se poročila Miroslav Grobelnik, brat prej omenjenega Bogoslava, in Uršula Ingrid Raichle, rojena v Stuttgartu. V Stuttgartu sta si podala poročna prstana Zvonko Tudina iz Gorjakovega in Jelka Tone, rojena v Slovenj Gradcu. Poleg naštetih smo imeli še eno tiho poroko, da se je tako zakon uredil. — Vsem naše iskrene čestitke!

Celo število krstov — Tudi krstov smo imeli šest. Na vsako poroko torej enega, bi lahko rekli. V Stuttgartu smo se zbrali h krstnemu slavlju štirikrat, namreč ob krstu Tonija Henigmana, sinka Leopolda in Marinke, potem Kristijana Copfa, sinka Frana in Romane, nato Benjamina Adamiča, sina Jožefa in Sabine ter Klavdije Šega, hčerke Franca in Marice. V Heilbronn smo krstili Rudija Herrmanna, sinka Vilija in Marice, v Rechberghausnu pa Andreja-Simona Grobelnika, sinka Miroslava in Uršule. — Srečnim družinam iskreno čestitamo in jim želimo obilo božjega blagoslova.

Domači zvon na Pariškem radiu. — Kot znano, ima slovenska katoliška skupnost v Parizu redne tedenske radijske oddaje s poročili o življenju Slovencev v Franciji, s splošnimi novicami ter verskimi in kulturnimi vložki. V sredo, 6. septembra, so slovenski Parižani lahko poslušali petje našega Domačega zvona iz Stuttgarta. Na sporedu imajo tudi oddajo z godbo in petjem naših mladinskih ansamblov.

Dva žalostna slovesa. — Dva smrtna primera sta nas močno pretresla. V Stuttgartu je umrla rojakinja Jožefa Žagar, roj. Perše, mati

Folklorna plesna skupina iz Sel na Koroškem pred cerkvijo sv. Elizabete v Esslingenu 19. 6. 1983. Njihov nastop v prepolni dvorani je bil velik uspeh.

štirih majhnih otrok. Pokojnica je bila rojena leta 1948 v Hrastnem pri Šentrupertu na Dolenjskem. Zadnjih deset let je živela s svojim možem Stankom v Stuttgartu. V zakonu sta z veseljem sprejela štiri otroke, tri sinove in eno hčerko. Dolgoletna bolezen na tumorju v glavi (tri operacije) je ge. Jožici hitro črpala življenjske moči. Zadnji dve leti je prebivala v bolnici, nad pol leta oslepela in v nezavesti. Dokler se je še zavedala svojega stanja, je svoje telesno in duševno trpljenje potrpežljivo prenašala v pričakovanju, da ji bo ljubi Bog ta križ poplačal z večnim življenjem. Pokojna Jožica je bila namreč globoko verna in vera ji je bila v edino oporo, ko se je morala poslavljati od vsega, kar ji je bilo tako pri srcu: od družine, od življenja in vseh lepih načrtov. Truplo pokojnice so prepeljali na pokopališče v Mokronog, da bo v domači zemlji pričakovalo Kristusovega klica k vstajenju in novemu življenju.

Možu Stanku, otrokom in vsem

sorodnikom izrekamo naše iskreno sožalje!

Druga žalostna novica je smrt 57-letnega rojaka Antona Barkoviča iz Brezja pri Veliki dolini. Pokojnik je delal od leta 1961 pri gradbenem podjetju Krahn & Co v Stuttgartu. Ker je svoj tesarski poklic vršil vestno, je bil v podjetju zelo cenjen. Delovni kolegi so ga imeli radi, ker je bil prijazen in ustrežljiv. Zadnje leto se je počutil bolehnega in je moral tudi v bolnico. Zdravniki so mu svetovali, naj zaprosi za rento, kar je nekaj tednov pred smrtjo tudi storil. Med bolniško je dobil dovoljenje, da odide za nekaj časa na dopust v domovino. Po dobrih štirinajstih dnevih bivanja v domačem kraju pa je 28. julija tam nenadno umrl. Njegovo truplo počiva na pokopališču pri Sv. Jakobu. Pokojnik zapušča ženo in dva odrasla otroka. Vsem naše iskreno sožalje!

Po dopustu bolj zadovoljni. — V Nemčiji nam praktično ničesar ne manjka. Če imaš delo in si zdrav, bi

Slovenski birmanci in prvoobhajanci z botri in starši v Stuttgartu 2. 6. 1982. V prvi vrsti vidimo mariborskega škofa dr. Franca Krambergerja, ki je podelil zakrament svete birme 28 birmancem.

moral biti zadovoljen. Pa temu ni tako. Že majhne nevšečnosti nas iztirijo. Bo po dopustu v Sloveniji kaj boljše? Tam morajo ljudje živeti z mesečno plačo 300.— do 400.— DM. Nastavljenci po trgovinah pogostokrat nimajo drugega dela kot govoriti, da tega in onega nimajo: kave, kolodonta, pralnega praška, olja, mesa, bencina... da o industrijskih izdelkih sploh ne govorimo. Samo tisti, ki ima devize in zveze, je nekoliko na boljšem, pa ne v čast oblastem, ki so krive za tako stanje! Kdor je imel med dopustom v domovini odprta ušesa in oči, ta bo sedaj v Nemčiji bolj zadovoljen.

V Oberstenfeldu, 40 km severno od Stuttgarta, je že nad 20 let slovenska mesečna maša. Mežnar Maks Riemel je slovenskemu župniku vedno na razpolago. Slovensko petje in družbo ima zelo rad. Tu ga vidimo med ministranti 27. 2. 1983.

FRANKFURT

UMRL JE DR. MILOŠ VAUHNİK

19. maja je pri svoji hčerki v Nemčiji umrl na posledicah prometne nesreče dr. Miloš Vauhník.

Rojen je bil 1895 v Št. Ilju v Slovenskih goricah. Gimnazijo je končal v Mariboru, pravo pa v Gradcu in Zagrebu. Pred vojno je živel in delal kot ugleden advokat v Mariboru. Od tam se je ob razpadu Jugoslavije umaknil pred Nemci najprej v Italijo, kasneje pa v Nemčijo. Čeprav bi se lahko vrnil domov, ni vsa povojna leta šel tja niti na obisk.

Ves čas v Jugoslaviji in v emigraciji je bil med prvaki slovenske liberalne stranke in je mnogo pisal o slovenskih nacionalnih in političnih vprašanjih. Bil je iskren rodoljub in neuklonljiv demokrat. Zelo je cenil gen. Maistra in je dal v njegov spomin izdelati posebne medalje, izdal je tudi knjigo *Nevidna fronta in Spomine*, kar oboje je napisal njegov (sedaj že pokojni) brat polk. Vladimir Vauhník, bivši jugoslovanski vojni ataše v Berlinu.

Vsi, ki smo pokojnega g. Miloša poznali, ga bomo ohranili v najlepšem spominu. Naj mu Bog njegovo ljubezen do resnice, poštenost in

zvestobo demokratičnim načelom plača, kot samó On zna!

OBERHAUSEN

Komaj nam je še v spominu nekaj lepih dogodkov letošnje pomladi. Prekrila so jih nova doživetja. Predvsem dopustniški čas, ko smo se v večini spet vračali domov med svoje.

Velja pa vseeno omeniti, da smo v juniju imeli zelo lepo srečanje s farani nemške župnije Mutscheid. Z njimi nas veže že nekajletno sodelovanje. Zasluge za to ima gotovo slovenski duhovnik dr. A. Rajšp. Tokrat smo jim mogli mi ponuditi gostoljubje. V sodelovanju obeh slovenskih župnij v deželi Nordrhein-Westfalen in s požrtvovalnostjo najbolj zagnanih okrog zbora Slovenski cvet iz Moersa smo pripravili vse potrebno za duhovni in družabni del srečanja. Bili pa smo vsi skupaj gostje župnije Naše ljube Gospe v Homberg/Duisburgu. Domači župnik nam je ves navdušen odstopil celo glavno nedeljsko mašo in svoje farane povabil k udeležbi.

Vredno je bilo žrtvovati to in ono nadležnost priprav. Dva zbora in pihalna godba so popestrili bogoslužje. Ponosno smo nosili pri vstopu v cerkev prapor Mariji posvečenega združenja slovenskih fantov, ki izvira še iz dobe pred prvo svetovno vojno. Že tedaj je bila v Hombergu precej velika skupina Slovencev, ki so imeli svoje društvo prav v tej župniji.

V juniju je bilo tod okrog še mar-

Takole so vlivali veliki šmarnogorski zvon v Heilbronn dne 15. aprila letos. Naš delavec Janez Blažič, ki je zvon podaril božjepotni cerkvi, stoji na levi strani takoj za ograjo. Malo desno od njega gospod Dekan Dular iz Brezovice, ki je blagoslovil zlitino.

Pri krstu je bila mala Klavdija ves čas zelo tiho. Peti se bo naučila kasneje ob očetovi harmoniki in maminem kontrbasu.

sikaj zanimivega med nami. Pet-najstčlanska skupina je bila spet pogumno na *peš romanju k Mariji v Kevelaer*. Pot je bila letos zaradi vremenskih razmer veliko lažja kot lani. S pesmijo smo se zahvalili Mariji in ji priporočili vse naše znance in prijatelje.

Celodnevno družabno srečanje v naravi je prineslo tudi kopico veselja. Sklenili smo, da si tudi v prihodnje ne bomo odrekli tega.

Ves podopustniški čas posvečamo tu pripravam na jesenske naloge. Župnijsko življenje in delo je steklo še bolj zavzeto, saj bi radi primerno pripravili praznovanje 25. obletnice odkar obstaja v Oberhausnu slovenska župnija. O tem boste lahko več brali v prihodnji številki.

Veselje je prinesla v družino tod okrog dobro poznanega Boža Magerja in njegove žene Terezije mala Klavdija. *Krstno slavje* smo obhajali v Essnu. Srečni družini želimo veliko božjega blagoslova.

Srebrno poroko sta praznovala zakonca Marija in Alfred Lamprecht iz Holzwickede pri Dortmundu. Bogu sta se v krogu sorodnikov in prijateljev zahvalila v župnijski cerkvi v tem kraju. Kličemo jima: „Še na mnoga leta!“

WESTFALIJA

V ZRN LETOS TUDI NOVO-MAŠNIK SLOVENSKIH STARŠEV

Na binško nedeljo, 22. maja, je bil v Münstru na Westfalskem posvečen v duhovnika Karl Jazbinšek, sin slovenskih staršev. Novo mašo je imel na binško ponedeljek, 22. maja, v Weselu, ponovil pa jo je še v Kamp Lintfortu in Bottropu.

Novomašnik Jazbinšek je bil rojen 10. julija 1955 v Ljubljani in tam krščen v frančiškanski cerkvi. Je sin Ane in Karla Jazbinška. Oče je bil rojen v Kamp Lintfortu v Nemčiji kot sin slovenske rudarske družine, mati Ana pa je doma v Dramljah pri Celju. V družini sta poleg novomašnika še dva otroka.

Novomašnik Karl Jazbinšek

Jazbinškova družina je odšla v Nemčijo septembra 1957. Naselila se je najprej v Kamp Lintfortu, sedaj pa ima svoj dom v Windenu.

MÜNCHEN

Ko to pot poročamo, smo ravno na prehodu od poletnih mesecev na delovno dobo, tako da je ves letni program tik pred nami: začetek *sobotne šole, pevske vaje zbora*, tečaj za vezenine, zbiranje *ministrantov* k pogovorom, ponovitev *nove maše*, pa seveda *nedeljske maše* sredi mesta. Čez dober mesec bo *vinska trgatve*, potem pa že priprava na

miklavževanje in materinski dan. *Prvoobhajanci* se bodo z začetkom sobotne šole tudi že začeli pripravljati na svoj praznik, ki bo sredi maja.

Dela torej ne bo manjkalo. Bog daj, da bi čim več naših faranov aktivno sodelovalo, tako da bo fara vedno bolj živo domače središče sredi tujega sveta.

UMRLA JE M. STANISLAVA GERŽINA

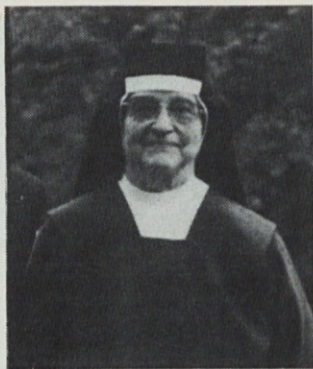
29. avgusta je v Sittardu na Nizozemskem umrla redovnica m. Stanislava Geržina, teta ge. Marije Areh iz Münchna.

Pokojna je bila rojena 1900 v slovenski družini v Hombergu v Spodnjem Porenju v Nemčiji in bila krščena za Amalijo. Ko ji je bilo 10 let, se je družina vrnila v Gorjane pri Podsredi na Kozjanskem.

Z 19. leti je vstopila Amalija h karmeličankam v Zagrebu. Delovala je na Češkem, v Avstriji, na Madžarskem, na Hrvaškem, v Nemčiji in na Holandskem. Po vojni je bila dolga leta v karmeličanskem samostanu v Münchnu. Delala je v kuhinji, v vrtcu, na vrtu, predvsem pa kot šivilja. Bila je zelo vesela, rada je pela, s svojo izvirnostjo je prinašala v samostan veliko veselja. Imela je otroško vero. Njeno geslo je bilo: „Vsak dan zapeti Bogu hvalnico!“

Po telovski procesiji v Münchnu se narodne noše postavijo pred fotografa — kako tudi ne, ko so pa tako lepe!

Pok. m. Stanislava Geržina

Zadnjih 20 let je živela v materni hiši v Sittardu na Nizozemskem. Zadne čase je bila nepokretna. Ko je zbolela še za gripo, je sama prosila za maziljenje bolnikov. Na vprašanje sestre, ali jih že misli zapustiti in oditi k Bogu, je odgovorila: „Zakaj pa ne, če Bog tako hoče.“

Mirno je zaspala za vedno. Obraz je izžareval globoko duhovno veselje.

Naj čimprej sprejme Bog svojo zvesto služabnico v večno veselje!

nizozemska

Smrt odličnega društvenika — Pred počitnicami smo spremljali na zadnji zemeljski poti g. Franca Grila, dolgoletnega predsednika društva sv. Barbare v Heerlerheide-

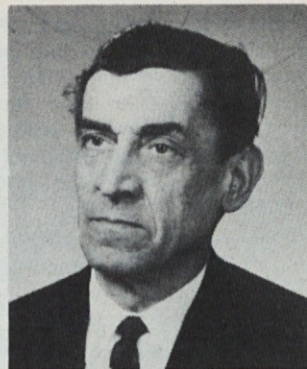

Brunssumu, moža, ki je slovensko skupnost na tem področju nosil v svojem srcu. In to, kar je čutil v svojem srcu, se je odražalo na zunanaj, v dejanjih, dan na dan, leto za letom. Samo tisti, ki je skusil, ve, kaj v izseljenstvu pomeni biti javni delavec, delavec v prid skupnosti. To je naporno in nehvaležno delo. A brez tega ni nič. Bodi povsod prisoten, v veselju in žalosti, vabi, prepričaj, tolaži, gladi, opozarjaj, prenašaj nerazumevanje, sprejemaj udarce, vztrajaj, misli na vse, na druge bolj kot nase, požiraj očitke, oproščaj, prisluhni pametni kritiki, ustvarjaj zanesljive delovne ekipe, posvetuj se, bodi neutrudljiv, večno mlad in imej veliko, veliko ljubezen do naših duhovnih in kulturnih zakladov.

Mislím, da je v zadnjih 25 letih g. Franc Gril med številnimi drugimi bil tak. Po postavi je bil majhen, njegov korak počasen in ne posebno strumen. Njegova beseda je bila kratka in tiha, a so ji rojaki vendar radi prisluhnili, ker so vedeli, da za to tiho in skromno besedo živijo glasna dejanja.

Po Društvu sv. Barbare je služil skupnosti. Društva sv. Barbare se za današnje razmere zdijo malce zastarela. Bila so zamišljena za razmere, ki so vladale pred približno 60 leti. Pozneje so se razvile bolj specializirane skupine, kot so pev-

Slovenci iz Münchna smo si na Dunaju pod vodstvom g. Bistra ogledali tudi Plečnikove zgradbe.

Pok. Franc Gril, dolgoletni predsednik društva sv. Barbare.

ski zbori, foklorne plesne skupine, mladinski krožki itd., a je g. Gril s svojim odborom uspel dati svojemu društvu velik pomen. Društvo sv. Barbare na tem področju povezuje ostale skupine z vezjo bratstva in solidarnosti in se zanima predvsem za probleme, ki so izven področij ostalih skupin. Na njegovem programu je bila materinska proslava, miklavževanje, Martinova nedelja, priprava božičnih in velikonočnih slovesnosti, obisk bolnikov in ostarelih, romanja itd. Ostale skupine se rade omejujejo na svoje člane, Društvo sv. Barbare pa je imelo razumevanje in potrpljenje tudi do nečlanov in tistih, ki se pokažejo le na redke čase in ne kažejo posebnih znakov osveščenosti in solidarnosti.

Tako je precej po Grilovi zaslugi Društvo sv. Barbare postalo desna roka slovenskega duhovnika in pomozna sila Slov. kat. misije na Nizozemskem.

G. Gril pa je bil tudi zvest član Zvona. Bližal se je že svoji 80-letnici, pa je vse do svoje težke bolezni redno hodil na pevske vaje. Posebnega glasu pri tej starosti verjetno ni mogel imeti, a bil je tam, med svojimi, s čutom solidarnosti in odgovornosti, v pobudo vsem, posebno mlajšim.

Svojo solidarnost je g. Gril kazal tudi drugim skupinam v bližnji okolici. Redno smo ga videli v Lindenu in ko je v Belgiji bil Slovenski dan, je svoje nagovarjal z

besedo: „Pojdimo! Tam so dobri ljudje, ki potrebujejo našo pomoč.“

G. Gril je torej bil človek, ki je pri vsej svoji nebolgljenosti znal gladiti, bodriti, združevati.

Iz lastne skušnje vemo, da je hvaležnost mila, a tako rahločutna cvetka, da jo skoro redno požge slana. Nanjo res ne smemo računati.

A pri g. Grilu je bilo vsaj malo drugače.

Društvo Slomšek v Belgiji je imelo srečno misel, da je tega tihega uspešnega društvenika v znak priznanja in hvaležnosti imenovalo za svojega častnega člana.

Pri njegovem zadnjem slovesu na tej zemlji so bili prisotni vsi Slovenci in številni holandski prijatelji.

Zvon je svojemu zvestemu sodelavcu doživeto zapel v slovo Gallusovo: Glejte, kako umira pravični.

In večno bo živel v preslavnem spominu...

LINDENHEUVEL

Po dolgi mučni bolezni je v Gospodu zaspala ga. Marija Kropivšek, roj. Sajovic, rojena 1898 v Zarezniku v Sloveniji. Čez 50 let naše skupnosti na tem področju je rajna s svojim možem, rajnim g. Janezom, bila njena članica in zvesta sodelavka. Njena družina je vedno bila steber naše skupnosti v Lindenheuvalu. Slovenski duhovniki so v tej hiši vedno imeli gostoljubno zaslojbo. Ko pa je opešala, je ona sama dobila toplo in gostoljubno streho v družini mlajšega g. Slavka, kjer ji je gospodinja ga. Micka stregla z vzorno ljubeznijo in vdanostjo. Tako se vidno redčijo naše vrste. Močni zgledi naših pionirjev naj bi mlajše pritegnili za seboj. Kropivškova mama Marija in oče Janez, ki je umrl že pred leti, sta zaslužila, da ju ohranimo v svetlem spominu. Naj se nad njima uresničijo Gospodovi blagiri!

švedska

Izseljenci živimo razpršeno življenje. Naša vsakdanost se odvija tukaj, vendar se z mislimi pogosto

vrčamo domov. Zdaj po počitnicah, ki smo jih mnogi preživeli v svoji stari domovini, še bolj čutimo razpetost med starim in novim domom. Za srečanje z vsakdanjo resničnostjo je potreben nekoliko večji napor. Zdaj smo tukaj in tu na Švedskem moramo oblikovati svoje okolje, če hočemo biti zadovoljni.

Drugi vir razpetosti je, ker kljub potrebi po srečanju z rojaki, z ljudmi, ki so nam po mišljenju in srcu najbližji, težko pridemo skupaj, saj smo raztreseni po prostrani Švedski in imamo pogosto daleč drug drug drugega. A tudi to oviro premagamo, ker se ne plašimo dolgih poti, ki jih je treba prevoziti, da se srečamo med seboj.

Tretji vir razklanosti pa je prepad med preteklostjo in sedanostjo. Hitro razvoj zlasti še nam, ki živimo v tujini, postreže z nešteti novostmi. Če bi bili preveč zagledani vanje, bi kaj hitro izgubili tla pod nogami. Novost nam more koristiti le, če to postavimo na trdne temelje tega, kar je bilo v preteklosti zdravega in dobrega. Kristjani verujemo, da je Kristusovo delo odrešenja in njegov nauk tisti trdni temelj, ki ima dokončno veljavo. Zato se vedno znova zbiramo k maši, kjer obhajamo spomin njegovega odrešenja, da bi tako po njegovih besedah iz svojega zaklada mogli modro izbirati novo in staro.

Razdor v družini in družbi je nekaj hudega, razklanost v duševnem doživljanju je bolezen in tudi razcepljenost med različnimi področji življenja utegne biti nevarna, zato je prav, da se zavedamo napetosti, ki smo jim izseljenci še posebej izpostavljeni in se kažejo zlasti v treh zgoraj omenjenih nevarnostih: da zanemarjamo dolžnosti, ki nam jih nalaga življenje zdaj in tukaj, da podcenjujemo vrednost skupnosti, da zanemarjamo zdravo versko tradicijo, zlasti mašo. Še posebej je očitna ta nevarnost po počitnicah, ki nam prinašajo toliko raznolikosti in sprememb.

Razveseljivo je zato, da je bila v Jönköpingu in v Landskroni tudi avgusta kar lepa udeležba pri maši. V Malmö in v Göteborgu pa je bilo čutiti še nekaj počitniške disorientaci-

je, ker je bilo po praznih klopeh opaziti, da je bilo več takšnih, ki niso našli poti v cerkev.

Pri šolskih otrocih se še bolj hitro zgodi, da počitnice zrahljajo vezi s Cerkvijo, zato naj bi jim zdaj na začetku šolskega leta posvetili še več skrbi, da se bodo res vsi ponovno vključili v verouk.

VADSTENA

Zadnje nedeljo avgusta je stockholmska škofija proslavila 200-letnico ponovne vzpostavitve katoliške cerkvene uprave na Švedskem in 1950-letnico odrešenja z vseškojskim romanjem v Vadsteno. Ugotovili so, da se redkokdaj zbere toliko vernikov kot tokrat v Vadsteni. S hvaležnostjo so omenjali, da smo Slovenci s svojimi binškojnimi romanji zbudili poslušnost za pomen tega romarskega središča. Tako kot imamo mi navado, so tudi pri tem romanju imeli procesijo v starodavno gotsko cerkev, ki je bila pred kratkim obnovljena in je ponovno odprta za bogoslužje.

švica

Romarski izlet na Ziteil. — Lani je bilo na tem mestu ob koncu poročila zapisano: „Zopet... eno lepo doživetje več. Bog daj, da bi se drugo leto lahko ponovilo!“ In se je, hvala Bogu, in sicer 3. in 4. septembra (sobota, nedelja).

Zaradi nič kaj prida obetajočega vremena so še v soboto dopoldan brzela po telefonskih žicah vprašanja, ali bo in kako in kaj. Ker pa je vmes prišlo od glavne strani sporočilo, da se gre, smo se zgodaj popoldne podali na pot. Različen čas odhoda in različna dolžina poti sta povzročila, da smo prišli do cerkve in doma na Ziteilu v dveh skupinah.

Po kratkem okreplili smo se ob 21. uri zbrali v cerkvi k pobožnosti križevega pota, nato pa smo prisostvovali še skupnim večernicam za vse romarje. Seveda nismo pozabili prižgati sveče, ki smo jo lani prinesli tja. Zaradi pozne ure in ži-

Kot smo poročali v zadnji številki Naše luči, se je skupina švicarskih Slovencev podala na romanje v Fatimo. Na sliki vidite slovenske romarje pred fatimsko baziliko.

vosrebrnega približevanja ničli, smo se hitro spravili k počitku.

V nedeljo zjutraj se je nekaj navdušencev po zajtrku odpravilo na krajši vzpon v planinske višine. Za-

radi zmrzali in za dobro slano svežega snega pa je hoja bila malo težja kot sicer.

Ob 9. uri se je začela središčna točka romarskega izleta — sveta

maša. Zanosno petje in vneto sodelovanje sta se živahno prepletala med bogoslužjem. S tem sta razodevala našo hvaležnost, zaupanje in prošnje k Bogu in k njej, v kateri „Cerkev... najbolj občuduje in povečičuje najlepši sad odrešenja“ (Janez Pavel II.). Oltarna podoba, ki prikazuje Marijo in pred njo klečečega romarja, nam je še posebno oživila zavest, da je naše zemeljsko življenje zares popotovanje proti večnosti. A takšno popotovanje ima svojo vrednost le, če so čas, prostor in osebne možnosti trajno napolnjeni z iskanjem in uresničevanjem dobrih del, zlasti letos, v svetem letu.

Po maši in okrepčilu smo se spustili v dolino do župnijske cerkve, kjer je v stranski kapeli izviren ziteilški Marijin kip. Tu je za sklep romanja še zadonela pesem Marija, skoz življenje. Ko smo se zatem eni prej, drugi pozneje poslavljali drug od drugega, smo tudi že sadili kal svidenja v prihodnjem letu. Čez blage hribe in doline nas je nato pot vodila proti domu.

Iskrena hvala in Bog povrni vsem, ki so nam omogočili ta romarski izlet, kakor tudi vsem udeležencem za sodelovanje.

slovinci ob meji

KOROŠKA

V okviru Karintijskega poletja, ki prireja leto za letom koncerte v osojski cerkvi, je bil tja povabljen tudi Šmarješki cerkveni zbor. Pel je pri maši slovenske pesmi in dve nemški. Gostje so bili tako navdušeni, da so morali pevci tudi po maši na dvorišču še zapeti. — Dolgoletni predsednik Krščanske kulturne zveze na Koroškem, župnik v Hodišah, g. Lovro Kaselj, je v avgustu praznoval 70-letnico življenja. Po rodu je iz Stare vasi pri Grebinju. — V nedeljo, 14. avgusta, so praznovali 130-letnico koroških Višarji

na Sedlcah nad Selami. V cerkvi je sedaj kip fatimske Marije, pa tudi slika fantiča, sirote, ki se mu prikaže Marija. — Okrog 800 koroških romarjev se je udeležilo letošnjega srečanja treh dežel (videmska, celovška in ljubljanska škofija), ki se je letos vršilo 20. avgusta na Brezjah. Romanja so se udeležili vsi trije škofje. — S 1. septembrom je bilo nekaj duhovniških predstavitev. Za župnika v Globasnico je odšel ledinški župnik g. Peter Sticker; na njegovo mesto je prišel kaplan iz Železne Kaple g. Jurij Buch. G. Stanko Olip, kaplan v Smihelu, je postal še pomožni kaplan v Pliberku. V Sveče je pa prišel za kaplana minorit p. Tone Zajc. — Slovenski koroški skavti so julija priredili taborjenje v Št. Petru v Rožu. To je višek skavtskega življenja. — Mladinski odsek slovenskega pastoralnega urada v Celovcu je pa pripravil dvojne tedenske počitnice na Kališu nad Selami. — Leta 1908 so v Žitari

vasi ustanovili katoliško slovensko izobraževalno društvo Trta. 75-letnico so slovesno obhajali 14. avgusta. — Koroška slovenska pesnica Milka Hartman je dobila visoko državno odlikovanje. Državni predsednik ji je podelil naslov „profesor“. Tudi Naša luč ji k odlikovanju iskreno čestita. — V Celovcu je septembra izšla 1. številka nove revije Zvon. To naj bo vseslovenska revija za leposlovje, kritiko, kulturna, družbena in verska vprašanja. Cena 1. številke je 80.— šilingov.

GORIŠKA

Goriški nadškof je obnovil dekanijo Štandrež in Devin, ustanovil novo dekanijo Ronke (doslej: Tržič-Monfalcone). Ukinił pa je dosedanjo slovensko pastoralno cono, ki je obsegala slovenske vernike v Goriški nadškofiji. Če je bilo to modro, bo pokazala bodočnost! — V okviru Zveze slovenske katoliške prosvete je bilo v

slovinci po svetu

maju in juniju na Goriškem kar 13 različnih nastopov: 7 v maju in 6 v juniju. — Goriški skavti so 14 dni v juliju taborili v dolini Idrije nad Tolminom. — Kar dva duhovnika je izgubila Goriška nadškofija v roku enega tedna. 29. julija je umrl, še ne čisto 70 let star, g. Mirko Mazora, doma iz Breginja pri Tolminu. 3. avgusta je pa umrl starosta slovenskih duhovnikov msgr. Anton Rutar, rojen v Drežnici, v 98. letu starosti. Oba sta bila dobra duhovnika in zavedna Slovenca. — Poleti je Slovence na Goriškem prišla potovalna žilica. Splošno romanje je bilo v Grčijo. Števerjanci in Jazbinci (53 oseb) so obiskali Krko in Gospo Sveto na Koroškem. Pevci iz Rupe in Peči so se odpeljali v München, da omenjamo samo večje izlete.

TRŽAŠKA

Od 29. julija do 13. avgusta je 87 skavtov iz Tržaškega taborilo v Podrožah pri Globasnici na Koroškem. Obstajala sta dva tabora. — V Bazovici so imeli birmo. Ker je bil tržaški škof v bolnici, je 31 slovenskih otrok pobirmal ljubljanski pomožni škof Jože Kvas. — Slovensko karitativno društvo je priredilo za slovenske otroke kolonijo v Dragi. Udeležencev je bilo 50. — 108 Slovencev iz Tržaškega je potovalo po južnem in severnem Tirolskem, kjer so obiskali tudi Stams, ki so ga obnovili stiški menihi-begunci in je še sedaj opat Slovenec, dr. p. Bernard Slovša. — Od 2. do 4. septembra so se že osemnajstič vršili študijski dnevi „Draga 83“. V petek zvečer so se predstavili predavatelj, nato pa je bil večer posvečen razgovorom o novi reviji Celovski Zvon, ki je namenjena vsem Slovincem v zamejstvu, doma in v zdomstvu. V soboto in nedeljo so se v Trsta preselili na Opčine v Finžgarjev dom. V soboto je najprej predaval profesor glasgowske univerze dr. Ljubo Sirc o Sloveniji v osemdesetih letih. V nedeljo je maševal tržaški škof Belomi, govoril pa upokojeni ravnatelj celovške Slovenske gimnazije dr. Pavle Zablantnik. O Kvasu novega krščanstva je predaval profesor teologije na Propagandi v Rimu, msgr. dr. Janez Vodogand. Popoldne je govoril o Koroški problematiki ravnatelj Slovenske gimnazije dr. Reginald Vospernik.

AVSTRALIJA

Društvo sv. Ane v Sydneyju je povabilo 23. julija (to je sredi zime) slovenske vernike v versko središče v Merylandu na kolone. Cistega dobička je bilo 1340 dolarjev in ga je društvo izročilo za kritje stroškov farne dvorane. — Dela pri gradnji dvorane gredo naprej. Položili so pod in v sestrskem stanovanju razne inštalacije. — Versko središče v Kewu (Melbourne) je med zimskimi počitnicami (28. avgusta) organiziralo že devetih Mladinski koncert, pri katerem sodelujejo slovenski mladi iz vse Avstralije. — Katoliške Slovence je neprijetno prizadelo, da je melbournski Jadran prav na isti dan vabil na nastop Janeza Jeršinovca s Planšarji, ki so prišli na obisk iz Slovenije. Vprašujejo se, zakaj prav na isti dan? — V oktobru pričakujejo v Kewu p. Bernarda OFM, ki sedaj deluje kot kaplan v Mariboru. Teologijo je zaključil v Melbournu. Provincial mu je dal dovoljenje, da gre za tri leta pomagat v Avstralijo.

ARGENTINA

Od 18.—20. junija je okrog 100 rojakov iz San Justa obiskalo Slovence v Mendoza. Po prihodu je Mladinski zbor zapel sedem pesmi v pozdrav. V nedeljo so se peljali Sanhuščani v Ande. Zvečer pa so po maši imeli skupno pridelitev. Najprej je pel mladinski kvartet družine Markovič, nato je bil po govoru predsednika Grebenc folklorni nastop gostov iz Buenos Airesa Na vasi. — V okviru Slovenske kulturne akcije je ob 100-letnici rojstva kiparja Ivana Meštrovića prikazala Marica Meštrović lik svojega očeta. Predavanje je bilo v Slovenski hiši v Buenos Airesu. — Društvo Slovencev v Mendoza, ki šteje 106 članov, je imelo 26. junija občni zbor. Društvo je dobilo novega predsednika v arhitektu Božidarju Bajuku. Dosedanji dolgoletni predsednik Stane Grebenc je postal podpredsednik društva. — 26. julija je umrl v Ramos Mejia nekdanji župnik v Ajdov-

cu g. Gregor Mali. Rojen v Selah pri Kamniku, študiral v Marjanišču, mnogim poznan kot župnik v taboriščih Pegez pri Lienzu in Spittalu ob Dravi, je po odhodu v Argentino največ sodeloval med Slovenci v Slovenski hiši na Ramon Falcon v Buenos Airesu. Napisal je veliko pesmi, ki jih v cerkvah pojemo kot ljudske pesmi. Urml je v 83. letu starosti. — Julija sta dva slovenska duhovnika v Argentini obhajala zlato mašo: cistercijan p. Ciril Petelin, ribniški rojak, in prelat Franc Novak, nekdanji župnik na Rakeku, doma iz okolice Moravč. — Okrog 100 Slovencev se je zbralo v Rosario v cerkvi Consolata, kjer se redno zbirajo k nedeljski maši, ki je 22. julija narodni delegat slov. izseljenkih duhovnikov v Argentini, msgr. Orehar, ustoličil v cerkvi podobo Brezjsanske Marije. — V soboto, 10. septembra, je bil v San Justu posvečen v duhovnika salezijanec g. Jože Repovž. V nedeljo nato je pa imel v cerkvi Marije Pomagaj novo mašo.

ZDA

Statistično štetje, ki so ga izvedli v letu 1980, pri katerem so vpraševali po prednikih, pove, da je bilo v ZDA tedaj 126.463 Slovencev. Od teh je 63.587 izjavilo, da so čisti Slovenci, 62.876 pa, da so narodnostno mešani. Hrvatov je bilo 252.970, Srbov 100.941. Za Jugoslovane se je izjavilo 360.174. Avstrijcev je pa kar 948.558. Med Avstrijci je gotovo tudi dosti ljudi, ki so slovenskega porekla, ker so prišli v ZDA še za časa stare Avstro-Ogrske, nekaj jih je tudi gotovo med Jugoslovani. — V Chicagu so 14. maja pripravili lep materinski dan, pri katerem so sodelovali otroci slovenske Slomškove šole, zbor Slovenska pesem in mlada folklorna skupina radio-kluba. — Vodja slovenske radijske oddaje v Chicagu, g. dr. Ludvik Leskovar, je 5. julija nenadoma umrl. Pokojni je bil rojen v Oplotnici na Štajerskem 31. julija 1916. Pokopan je bil v Chicagu. — V Lemontu je 16. junija, star 79 let, umrl p. Benedikt Hoge, frančiškan, ki je mnoga leta bil v Lemontu predstojnik in veliko pomagal pri ustvarjanju tega slovenskega središča v ZDA. — Misijonska znamkarska akcija je priredila na Slovenski pristavi v Genevi (Ohio) 10. julija misijonski piknik, ki

ga je obiskalo veliko ljudi. Čisti dobiček (7174 dolarjev — čez 120.000 šilingov) je namenjen slovenskim misijonarjem. — V slovenskem Triglavskem parku v Milwaukee je p. Beno Korbič blagoslovil novo cerkveno. — Ob 90-letnici obstoja župnije sv. Vida v Clevelandu, je fara priredila od 15.—17. julija poletni festival. V petek so nastopili Fantje na vasi in dramsko društvo Liliya, v soboto folklorna skupina Kres, zbor Korotan, za zabavo je igral Alpski sekstet. V nedeljo je pom. škof dr. Pevec imel slovesno mašo, nato se je pa do večera zvrstilo 7 različnih pevskih in muzikalnih zborov.

KANADA

V Lethbridgu (Alberta) je praznoval 70-letnico življenja nekdanji profesor telovadbe g. Pavle Kveder, po rodu Ljubljčan, brat spittalskega zdravnika dr. Jožeta Kvedra. S telovadbo je začel pri Orlu, ki je bil leta 1930 ukinjen in potem pri Fantovskih odsekih. Leta 1948 je prišel v Kanado in pridno pisal ter poročal v ameriške slovenske časopise. Bog ga živi! — V nedeljo, 31. julija so v Torontu praznovali že 24. Slovenski dan. Posvečen je bil misli na narodne svetinje: jezik, navede, katoliška vera, slovenska zemlja. Ker je letos 100-letnica pisatelja dr. Ivana Preglja, je bilo na programu več recitacij iz njegovih del. Ljudje so prišli tudi iz ZDA. — Na slovenski pristani pri sv. Duhu, ki je okrog 55 km

oddaljena od Montreala, ki je središče francoske Kanade, so 4. julija pripravili Slovenski dan, ki se ga je udeležilo nad 600 ljudi.

dobri pastir

(nadaljevanje s strani 7)

● VELIKE PRIREDITVE

Največji verski prireditvi v času Rožmanovega škofovanja sta bila Evhariistični kongres (1935) in Kongres Kristusa Kralja (1939), oba v Ljubljani. Pri prvem se je zbralo na stadionu 30.000 otrok in mladine, pri drugem 20.000. Škof Rožman jih je obakrat pozival k zvestobi Gospodu.

Najbolj množično skupno romanje na Brezje je bilo ob 25-letnici kronanja čudodelne podobice Brezjanke (1932). Udeležilo se ga je 20.000 romarjev. Glavne slovesnosti je vodil škof Rožman.

Na tabor slovenskih katoliških deklet na Brezjah je prišlo 12.000 deklet.

Za prenovitev škofije je bila velikega pomena škofijska sinoda (1940). Z njo je škof postavil temelje dušnopastirskemu delu za eno ali dve desetletji.

● OSTALO DELO

Teško je v nekaj stavkih pokazati obširni Rožmanov delovni program. Vsaj naštejmo glavne dejavnosti:

zanimal se je za delavsko in socialno vprašanje, organiziral dobrodelnost, navajal vernike k skrbi za bolnike, posebno se zavzel za izseljenke, delal je za Baragovo beatifikacijo, gradil Baragovo semenišče, vzpodbujal katoliški in verski tisk, navajal k liturgični obnovi, skrbel za škofove zavode — prvo slovensko gimnazijo, ki jo je nova oblast po vojni ukinita.

STIK Z BOGOM

V svojo kapelo je prihajal škof Rožman vsak dan že pred pol šesto uro. Njegova molitev zjutraj je trajala redno dve uri: na mašo se je pripravljaval s premišljevanjem, pri tajnikovi maši se je zahvaljeval, nato pa zmolil še jutranji del brevirja, duhovniške molitve.

V kapelo je šel za kratek čas spet po kosilu. Proti večeru je zmolil ostali breviri in šel za kakšne pol ure v kapelo. Po večerji se je pa vsa družina, duhovniki in uslužbenci, zbrala v škofovo kapelo k rožnemu vencu in litanijam. Po tem je škof ostal še nekaj časa tam.

Vsak četrtek zvečer je po eno uro preklečal pred Najsvetejšim, pa tudi druge dni večkrat del noči. Eden od duhovnikov, ki so živeli na škofiji, je zapisal: „Ure in ure je preklečal pred Najsvetejšim. Kolikokrat je ponoči vstajal, šel v kapelo in prebedel ure pred Najsvetejšim.“ bo še

dragi bravci!

Septembra je izšla v Celovcu prva številka nove vseslovenske revije za leposlovje, kritiko, kulturo, družbena in verska vprašanja **CELOVŠKI ZVON**.

Pobudniki te revije so krščanski izobraženci iz Celovca, Ljubljane in Trsta. Na Koroškem so že vrsto let ugotavljali, da jim manjka revije za zahtevnejšo krščansko misel, v Ljubljani pa, da po prenehanju izhajanja revije *Prostor in čas* (kar so v sedemdesetih letih dosegli nekateri kulturni veljaki v osrednji Sloveniji) tudi tam pogrešajo takšno revijo. Ker bi morala biti revija, ko bi izhajala v Ljubljani, „podružbljena“ (kar je le druga oblika cenzure), so se pobudniki odločili, da jo izdajajo v Celovcu.

Lastnica in založnica Zvona bo Mohorjeva družba v Celovcu, izdajatelj pa njeni pobudniki in delegirani predstavniki štirih tamkajšnjih krščanskih kulturnih organizacij (Mohorjeve, Sodallfete, Krščanske kulturne zveze, Katoliške prosvete). Glavni urednik je v Celovcu, ostali so pa v Ljubljani, Trstu, Torontu in Buenos Airesu. Ime revije so povzeli po Štritarjevem Zvonu, ustanovljenem 1870 na Dunaju.

Revija bo razpravljala o vseh vprašanih odprto in v luči krščanskih načel, torej povsem napredno. Na pot ji želimo „vse blagoslove“!

Lep pozdrav!

Uredniki

še prvo pa drugo pa tretje!

JUGOSLOVANI V TRSTU

(Po Murnovi pesmi VLAHI)

Z Dixani pod pasho gredo,
v plavih kavbojkah gredo,
k tlom sklonjeno glavó,
s kavo v najlonih gredo
in se držijo žalostno,
ker so zaprli mejó,
da nikoli tako.

S pologom v jetrih gredo,
brez bencinskih bonov gredo
in zdaj z desno roko
in zdaj z levo roko
Dixane prekladajo žalostno,
ker pláčali so slano,
da nikoli tako.

Z Dixani pod pasho gredo,
v plavih kavbojkah gredo,
s kavo v najlonih gredo
in mislijo na mejó
in naprej gredo in nazaj gredo
in zakolnejo še za slovo,
da nikoli tako!

MLADIKA, Trst, 83/4.

OB STOLETNICI ROJSTVA ŠKOFA ROŽMANA

Kako, da je škof Rožman zapustil svojo čredo, ko je toliko zatrjeval, da ostane z njo tudi v najstrašnejših trenutkih?

Pregovorili so ga za odhod iz Slovenije z rešilno prevaro, kakor poroča p. Odilo Hajnšek:

„Tiste dni pred prevratom so prišli k dekanu K. Koširju na Žihpolje na Koroškem od zmage malo vinjeni partizani, ki so dekanu odkrito povedali, kaj bodo napravili z ljubljanskim škofom, ko ga dobijo v roke: ‚V kletki za prašiče ga bomo vozili po vsej Sloveniji, pretepali in mučili ga bomo, jermene bomo rezali v njegovega hrbta; oči mu bomo iztaknili in jezik izruvali; končno ga bomo na Kongresnem trgu v Ljubljani obesili in bo tam tri dni visel.‘ Dekan Košir je preplašeno vprašal: ‚Pa

tega vendar ne boste naredili s škofom?‘ Oni so odgovorili: ‚Tako je sklenjeno.‘ (To je dekan Košir pravil januarja 1946 pričam v Kotmari vasi.) Dekan Košir je tekel k celovškemu škofu Roracherju, ki je bil prav tiste dni premeščen v Salzburg; razložil mu je in ga prosil, naj Rožmana na kakšen način pokliče v Celovec. Škof je napisal pismo in ga poslal v Ljubljano po jezuitu Heinzlu, ki je takrat oskrboval faro v Kranju, v tem smislu, da ga vabi nujno v Celovec na važno posvetovanje, ki je že zaseden po zahodnih zavezniških četah. Škof je dobil pismo na prvi petek maja 1945; sklical je kapitelj, ki ga je enodušno skoraj prisilil, da gre v Celovec. Tako ga je celovski škof rešil pred smrtjo. Da ni mislil škof ostati dalj časa zdoma, priča to, da ni vzel s seboj več perila kot za enkrat preobleči se.“

SVOBODNA SLOVENIJA, Buenos Aires, 24. mar. 83/1.

STRAH PRED VERSKO PROPAGANDO?

Že nekajkrat so se v Družini pojavili zapisi o čudnih prevajalskih izbirah, kadar gre za versko misel pri kakšnem filmu. Kakor po neki čarovniji takrat vedno izginejo podnapisi in če gledavec ne zna tujega jezika, ki ga govori v filmu, mu sporočilo ostane nedostopno.

V petek (17. jun.) je ljubljanska televizija v poznih večernih urah predvajala film Ljubezenski sel. V večji družbi bi moral tudi preprost fantič nekaj zapeti. Povedal je, da zna samo eno pesem, pa še ta je pobožna. Seveda so mu rekli, naj jo zapoje. In glej ga šmenta! Ko je njegov predhodnik prepeval nekakšno ljubezensko pesem, se je prevajavec na moč trudil, da bi prelil njeno sporočilo v podnapise. Ko pa se je oglasil fant s pesmijo o angelih, se je dosledno ponovila stara čarovnija: podpisi so izginili.

Takšno samovoljno odločanje, kaj bo smel slovenski gledavec videti in razumeti, močno diši po manipulaciji. In s kakšno pravico posegati v umetnino, ko jo je ustvarjavec namenil javnosti v njeni celostnosti?

Strah pred versko propagando? Menda vendar ne! Religiozna beseda ali misel, ki jo izreče na filmskem platnu ali televizijskem zaslonu tujec (!),

gotovo ne bo „načela“ prepričanja nikogar. Ko bi le vsaj približno toliko pazili in se izogibali tistim izjavam in sekvencam, ki zares žalijo verski čut!

DRUŽINA, Ljubljana, 26. jun. 83/14.

VARČNI SAMOUPRAVLJAVCI

Na srečanje samoupravljalcev Jugoslavije, ki je bilo v petek in soboto (24. in 25. jun.) v ljubljanskem Cankarjevem domu, se je prijavilo okoli 300 delegatov združenj samoupravljalcev iz vse države. V Ljubljano jih je prišlo 100 manj.

Medtem ko so nekateri med njimi v petek popoldne obiskovali ljubljanske delovne organizacije, so drugi raje pridno obiskovali trgovine.

Zvečer so se v polnem številu zbrali na kulturni slovesnosti in večerji, v soboto pa je do Cankarjevega doma uspelo priti le še osemdesetim. V razpravi (vseh je bilo le 20) so med drugimi ostro obsodili razmetavanje družbenega denarja . . .

DELO, Ljubljana, 27. jun. 83/18.

KAMENČKI

Partija je še vedno zadnji cenzor za slovensko kulturo v Sloveniji. Samoupravljanje v kulturi ima tiste meje, ki jih določa partija ali vsaj njen stalnovski del. V bistvu živijo torej v Sloveniji še vedno pod varuštvo stalnistov. Kdo so ti po imenu, pa ni znano.

V Sloveniji se partija boji „sprave“.

naša luč

eden najbolj
zanimivih
slovenskih listov

mora v vsako
slovensko hišo

v izseljenstvu,
zdomstvu,
zamejstvu
in doma

to je izmenjave misli in mnenj. Boji se dialoga z drugače mislečimi. Kdor se pa dialoga boji, se ne čuti močnega v svojih dokazih. Ostaja mu cenzura in prisila. Temu pravimo „administrativni posegi“.

Ker je KATOLIŠKI GLAS svobodno slovensko glasilo v zamejstvu, je za slovenske staliniste „poln predsodkov, namigovanj, neresnic in boleznega antikomunizma“. Izpod peresa stalinista Iva Vajgla je to za naš list samo pohvala, kajti užaljene bi se čutili, če bi nas kdo iz vrst stalinistov pohvalil ali celo odlikoval, kot smo brali o nekaterih cerkvenih ljudeh v Sloveniji.

Kar se tiče vsebine našega lista pa so poklicani soditi predvsem naši bravci in naročniki, za katere vemo, da si želijo, naj list ohrani svojo dosedanjo idejno usmerjenost. Kako sodijo slovenski stalinisti, je pa njihova stvar.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 14. jul. 83/2.

pisali ste nam

RAZMERE DOMĀ

Zadnji obisk domovine mi je dokončno odprl oči. Naj po vrsti naštejemo nekatera bridka spoznanja.

Da je gospodarstvo v Jugoslaviji v popolnem razkroju, ne dvomi skoraj nihče več: še največji optimisti so utihnili in zaskrbljeno gledajo, kam vse skupaj drvi. Povsod vladata zmeda in nered pa brezkončno čakanje. Ljudje so že tako brez volje, da se sploh več ne zanimajo, kaj se dogaja okrog njih. Korupcija je v razcvetu: za podkupnino dobiš vse, brez nje si največji revež. Ropanje se uspešno nadaljuje, vsak grabi za tem, kar je še preostalo. Kam to vodi, se vprašuje mali človek, ki živi le še iz rok v usta, če sploh še kaj doli v roke.

Da žene nekdo gospodarstvo namerano v prepad, ne prikrivajo več tisti politiki in gospodarstveniki, ki bi želeli rešiti, kar se še da rešiti. A vsa kritika

in rotnenje oblasti nič ne pomaga: videti je, da nima ta na odločanje nobenega vpliva.

Kako nesmiselni so ukrepi oblasti (zisa), se vidi ob poročilih v časopisih. Npr.: setev se zatika, ker traktorji stojijo; ti stojijo zato, ker ni ne gum ne rezervnih delov, uvoziti jih je pa nemogoče. To je pravi hudičev krog, zavestno samouničevanje. Ljudje se sprašujejo, če ni to najbolj organizirano rušenje gospodarstva po vojni, s tem pa pot k počasnemu uvajanju „novega sistema“. Kakšen bo ta sistem, je že sedaj dovolj jasno. Ljudje se čutilo ujetje, opeharjene, prevarane.

Kljub vsemu kdo še upa, da bo prišla počasi na površje liberalnejša struja, ki je v večini in ki javno kritizira nesmiselnost vladnih ukrepov. Vedno več je takih, ki upajo, da bo Jugoslavija počasi razpadla na vzhodni in zahodni del. Marsikdo pa se upravičeno boji, da ves gospodarski in družbeni razvoj vodi v utrjevanje „novega sistema“ po vzhodnem vzorcu. Nobenega dvoma ni, da je Jugoslavija na najusodnejšem križišču v povojnem času.

V časopisih javno priznavajo, da je depozit prinesel državi le izgubo (politično in denarno), dobička pa nikomur nobenega. Vsa rotnenja, naj sprostijo vsaj maloobmejni promet z Italijo in Avstrijo, saj gre tudi za stik s Slovenci onkraj državne meje, so izzvenela v prazno. Ni dolgo tega, ko je Milka Pla-

ninc izjavila, naj Slovenci že vendar spoznamo, da se meje Slovenije končajo na jugoslovanski državni meji. Kako je sedaj z bivšimi lepimi frazami o skrbi za zamejske Slovence? So ti znova prodani Zahodu? Ogorčenje Slo-

na kateri slovenski tečaj v tujini?

Pri priznavanju posameznih razredov tujih osnovnih šol in pri nostrifikaciji (= priznanju veljavnosti) spričeval o končani osnovni šoli se upošteva (domā) predvsem, koliko in katere razrede je učenec uspešno končal v tujini. Obiskovanje dopolnilnega pouka slovenskega jezika v tujini ni pogoji za nostrifikacijo spričevala tuje osnovne šole.

NAŠ DELAVEC, Ljubljana, jul./avg. 80/10.

Obiskovanje slovenskih tečajev v tujini, ki jih organizira jugoslovanska oblast, torej ni pogoj za nadaljevanje otrokovega šolanja domā. V primeru, da je v nekem kraju v zdomstvu več tečajev (tisti, ki ga pripravlja Cerkev, in tisti, ki ga pripravlja oblast), se bodo morali starši pač odločiti za tistega, ki otroku več nudi. Pri tem ne gre spregledati dejstva, da dajejo tečajji otrokom tudi življenjsko usmeritev, tako ali tako.

vencev v zamejstvu je veliko: tudi tu so mnogi dokončno uvideli, da je jugoslovanski režim vedno iskal le svoje ideološke interese, obstoj slovenstva v zamejstvu pa mu je bil deveta briga.

Kako naj se ob vsem tem počutimo mi, zdomci? Z družino sem odšel v Nemčijo, ker nisem dobil dela doma. Z ženo dobro zasluživa in zgradila sva si hišo v Sloveniji. Nameravali smo se vrniti. A kaj, ko ne bo mogoče dobiti dela! V takšnih gospodarskih razmerah v Jugoslaviji pa sploh ne! Kako bo z našo prihodnostjo, nihče ne ve.

Še ena stvar nas zdomce zelo prizadene: vse večje težave na jugoslovanski carini. Veliko stvari, ki smo si jih kupili za težko prisluženi denar in jih doma ni mogoče dobiti, ne moremo več uvoziti. A to še ni dovolj. Od 10. marca velja za nas zdomce nov zakon, po katerem smemo čez mejo le domov in nazaj na delovno mesto; za vmesne prehode državne meje moramo plačati depozit. Zakaj nas o tem ukrepu ni nihče od doma prišel obvestiti (kot so prišli okrog 1. novembra s pojasnili med nas agentje od doma in kot so takrat pojasnjevala tukajšnja jugoslovanska društva)? Ali jih je bilo sram še naprej opravičevati krivične odloke? Ali so se zbal nemirov med zdomci? Ko sem hotel zadnjič od doma po nekaj malenkosti v Avstrijo, so mi na meji povedali, da moram plačati depozit. Na moje vprašanje, zakaj nas v Nemčiji niso o tem obvestili, se je cari-

nik nasmehnil in rekel, da nimajo dolžnosti obveščati nas. Tako sem zaman prevozil 45 km.

Mnogi se tolažijo, da bo oblast v jeseni depozit odpravila. A kdo naj to verjame, saj baje že sprejemajo nov ukrep, po katerem bo treba vplačati depozit tudi za službena potovanja. Tak izreden ukrep sme veljati največ eno leto, vse pa kaže, da bo oblast rajši spremenila ustavo, kot bi odpravila ukrep.

Vedno jasneje vidim, čemu so služile vse parole o samoupravljanju (ki ga praktično ni nikjer več): vzeti delovnemu človeku iz rok vsako možnost protesta in odpora; če ima navidezno v rokah vso oblast on, ali naj se upira proti samemu sebi?

Tudi slovenska društva tu med nami so ves čas igrala na karte jugoslovanske uradne politike. Ko bi šlo društvom res za obstoj slovenstva v zdomstvu, jim ne bi bilo treba ponavljati izrabljenih parol o bratstvu in edinstvu in o samoupravni Jugoslaviji. Kako smešno je gledati te društvene priganjače, ko morajo spregovoriti pod Titovo sliko in nas prepričevati, da bomo z njim zmagali. Zmagali nad čim?

Ne, ne pustimo se vleči za nos! Ali naj bomo tudi Slovenci tu na Zahodu še naprej pohlevne ovčke, ki bomo mirno požirali vse, kar nam bodo tvezili? Večina rojakov vse to vidi, a marsikdo tega ne želi pokazati, ker se boji

vohljačev med nami in posledic doma. Vendar je treba o teh stvareh pisati po resnici. Naj vam bo v vzpodbudo, da sega zadnje čase vedno več rojakov po NAŠI LUČI in z zanimanjem prebrava, kar pišete o razmerah doma.

Lepo Vas pozdravlja

A. K.
Frankfurt, ZRN

ZAHVALA ZA NAŠO LUČ

Najlepša hvala za redno pošiljanje NAŠE LUČI. Prebiram jo z veseljem, ker mi prinese mnogo zelo informativnih novic. To je zame posebno pomembno zato, ker sem od domovine tako oddaljen. Kar po isti poti korajžno naprej!

Iskren pozdrav!

I. P.,
Hamilton, Kanada

Najlepša hvala za NAŠO LUČ! Prinesla mi je v to afriško bivanje, ki mi je sicer po srcu, spet kopo novic iz slovenskega sveta.

Z najlepšimi pozdravi!

Dr. Alojzij Snoj,
Zaire — Afrika

NAŠA LUČ je vselej zanimiva in bogata z vsebino. Nedvomno je ena naših najboljših publikacij.

Lahko ste ponosni na delo, ki ga opravljate!

Bog z vami vsemi!

N. N.,
Trst, Italija

kdo pravi, da se doma ne smejejo?

LJUDSTVO VAM JE OMOGOČILO VSE, KAR STE MU OBLJUBLJALI.

V medicini merijo pritisk z aparatom. Država je šla dlje: z aparatom ga zna tudi povečati.

PRI MENI SE JE OGLASIL VOHLJAČ. REKEL JE: „BODI DANES PRIDEN. UTRUJEN SEM, NE MOREM TI SLEDITI.“

Biti policaj je poklic. Biti ovaduh pa že konjiček.

ZAKAJ GOVORIMO MENI, DA IMA DELAVSKI RAZRED PREMAJHNO VLOGO? ZAKAJ TEGA NE REČEJO REŽISERJEM, KI VLOGE DELIJO?

Kadar začne razmišljati škorenj, ostane možganom le, da marsirajo.

INFLACIJA JE DAVEK NA REVŠČINO.

Si sem že teh vaših besed o socialnih razlikah. Kaj pa bi radi? Da zjutraj z mercedesom razvažam delavce na delo?

BEOGRAJČANE NAPROŠAMO, NAJ ŽIVIJO, KAKOR VEJO IN ZNAJO. NA POKOPALIŠČU NI PROSTORA.

po Pavlihu

oglasi

• Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORZEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 - 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

• Potujete v Rim? Dobrodošli v hotelu BLED, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so Vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Zagotovljeno Vam je prijetno občutje med slovenskim osebjem. Lastnik: Vinko Levstik.

• Tapainer-aparati in traki za vezenje trsov, JEANS-HLAČE DM 5.—; velika izbira AVTO-RADIEV in RADIOAPARATOV s kaseto. Razni stroji in orodje. Zahtevajte naš prospekt! — JODE-BILLIGMARKT, Marsstraße 15, D-8000 München 2, BRD.

• PREVAJANJE V MÜNCHNU — Dipl. filolog JOSEF ARECH Vam uradno uredi prevo-

de iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. (089) 32 68 13.

• V centru mesta Celje (Gubčeva ulica) PRODAM 3-sobno stanovanje (120 m²). — Pojasnila daje E. Fon, Žalec, Čopova 6, tel. 0 63 - 71 04 31.

• Ugodno PRODAM enostanovanjsko hišico v Velenju. — Informacije daje Viktor Ramschak, Plattenstr. 84, D-6200 Wiesbaden, tel. 0 61 21 - 52 32 17.

• Ugodno PRODAM štirisobno stanovanje v novem delu Kopra (Semedela), staro štiri let. — Pojasnila dobite po telefonu: 09 11 - 57 99 18, BRD.

• Hiša v tretji gradbeni fazi z lepim vrtom in razgledom v Mariboru ugodno NAPRODAJ. — Pismene ponudbe pošljite na upravo Naše luči, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt.

• V Šentjurju pri Celju PRODAMO gradbeno parcelo na sončni strani z lepim razgledom in v bližini centra. Na parceli je sezidano pritličje enostanovanjske hiše in pripravljen material za nadaljnjo gradnjo. — Informacije dobite po telefonu: Stuttgart 07 11 - 45 62 19, BRD.

• PRODAM večjo zazidljivo parcelo na Dolenskem, smer Kočevje, primerno za turistično dejavnost. Resni kupci ali interesi naj pošljejo svoj naslov na upravo Naše luči, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt.

• V Slov. Konjicah ugodno PRODAM novo, že vpeljano kemično čistilnico z vsemi potrebnimi stroji. Naprodaj je tudi dvostanovanjska hiša, v kateri je lokal s čistilnico. — Informacije dobite po tel.: 031-560176, Švica (zvečer).

• SLOVENKA v Nemčiji 45/170, samska, želi spoznati poštenega Slovenca. — Naslov posreduje uprava Naše luči, če pošljete pristojbino kot je navedena v temnem pasu spodaj. (Štev. 7)

V sleherni slovenski knjižnici morajo biti tele knjige:

V ROGU LEŽIMO POBITI (Tomaž Kovač)

TEHARJE SO TLAKOVANE Z NAŠO KRVJO (Matjaž Klepec)

Izjave svobodnjakov, ki so se med vojno v Sloveniji uprli stalnistični revoluciji, pa so jih Angleži po izdaji poslali domov.

Vse te knjige lahko naročite na naslovu: MOHORJEVA KNJIGARNA, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt/Celovec

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglas je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvojce pisem za tujino.

ni vsak, ki se ti smeje, tvoj prijatelj!

„Ali so te res vrgli iz restavracije na cesto skozi vrata za služinčad?“

„Res, a ko sem povedal, da izhajam iz plemiške družine, so se mi jeli na dolgo in široko opravičevati.“

„In potem?“

„Spremili so me nazaj v hišo in me pognali na cesto pri glavnih vratih.“

o

„Kje si spoznal svojo ženo?“

„V cerkvi.“

„Kaj človek sedaj že tam ni več varen?“

o

„Z rentgenom so mi preiskali glavo, pa niso ničesar našli.“

„Ali si pričakoval kaj drugega?“

o

„Zakaj sem Janeza udaril? Zato, ker me je on nazaj!“

o

Deteljica se je pobahala: „Še dobro, da me ljudje ne sovražijo kot bodečo nežo.“

Razširila je liste.

Tedaj jo je zagledala krava . . .

o

Mož ženi: „Zunaj je tako lepo, ti se pa ubadaš v sobi s parketom. Rajši pojdi na dvorišče na zrak in mi operi avto!“

o

Slon in slonica sta se sprehajala in se držala za rilca.

Slonica slonu: „Samo da me ne vlečeš za nos!“

o

V gostilni.

„Imate hladno juho?“

„Imamo.“

„Segrejte mi je, prosim, en krožnik!“

o

„Jaka, ali bi ti kupil od mene pol svinje?“

„Kako? Saj bi se mi v svinjaku prevrnila!“

„Pa me menda ti ne misliš vzeti za ženo samo zato, ker sem podedovala hišo od tete?“

„Nikakor! Vzel bi te tudi, ko bi podedovala hišo po komerkoli.“

o

„Kaj skrivaš v roki?“

„Bonbone. Če ugameš, koliko jih imam, ti dam oba.“

„Pet.“

o

Na morju.

„Možiček, kaj bi ti naredil, če bi mene napadel morski pes?“

„Nič, naj se kar sam brani!“

o

K maserju pride debel možak.

„Masaža brade vas stane tristo dinarjev.“

„Na ceniku piše sto dinarjev!“

„Za eno brado že . . .“

o

Sosed sosedu, ko sta se prerinila iz avtobusa:

„V taki gneči se pa na avtobusu še nisem vozil! Ves čas sem stal samo na eni nogi.“

„Pa še ta je bila moja.“

o

„Moj pes me zavoha že na kilometer daleč.“

„Potem je že čas, da se skuplješ!“

o

„Blažek, ali si naredil danes komu kakšno veselje?“

„Sem. Teti. Ves dan sem bil 'pri njej. Ko sem odhajal, je bila nazarensko vesela.“

o

V gledališču.

Ona: „Akustika je pa tu zelo slaba.“

On: „Prav imaš, zdaj sem tudi jaz zavohal.“

o

Ena kača drugi: „Srečna sem, da nisem strupena.“

„Zakaj?“

„Ker sem se pravkar vgriznila v jezik.“

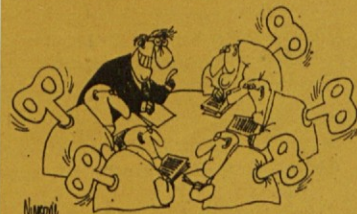
o

Kupovavka na trgu: „S čim krmite te piščance?“

Trgovka: „Zakaj vas pa to zanima?“

Kupovavka: „Ker bi tudi jaz rada shujšala.“

od doma

POSLOVODNI ODBOR

Po PAVLIHU

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Roth, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 88 3 56).

P. Jožef Lampret, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Stanislav Gerjolj CM, Rennweg 40, 6020 Innsbruck.

Štefan Ferenčak SDB, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222 - 55 25 75).

Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0222 - 63 25 07).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1 - 361 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1 - 253 64 43).

Stanislav Kavalarič, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. (21) 70 91 88)

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. (8) 291 85 06).

Dr. Franc Felc, 14 Rue du 5 Decembre, 578000 Merlebach. (Tel. (8) 781 47 82).

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe,

57800 Freyming-Merlebach.

Diakon Jože Kamin, Presbytère Catholique, 1 rue de la Merle,

57800 Freyming-Merlebach. (Tel. (8) 704 77 43).

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 - 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Štefan Antolin, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pucelj, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdähler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Staffenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 78 8 14).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:
09-32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg, (Tel. 031 - 11 54 21).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).